ሕጊ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ
ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ

1987 ዓ. ም.ግእዝ (1995)

ሓ ባ ሪ

ተ.ቁ	ክፍሊ	ምዕራፍ	ኣንቀጽ	ገጽ	መግለጺ
1	መቅጻዕቲ			1-2	
2	መግለጺ			2-5	
3	ትርጉም			5-7	
1		1	1-7	7-11	መሠረት ሕግን እምነትን
2		2	8-15	11-14	ኣፈጻጽማ ምሥጢረ ቤተክርስቲያን
3		3	16-20	14-15	መንፈሳዊ ሥነ-ምግባር
4		4	21-22	15-16	ኣጽዋማትን በዓላትን
5		5	23-26	17-19	ኣገልግሎት ቤተክርስቲያን
6	1	6	27-36	19-23	ኣእማድ ምምሕዳር ቤተ ክርስቲያን
7	2	6	37-54	23-33	ቤትጽሕፈትመንበረ ፓትርያርክ
8	3	6	55-58	33-37	ሀገረ ስብከት
9	4	6	59-61	37-42	ን/ሀገረ ስብከት
10	5	6	62-73	42-50	ክፍሊ ሰበኻ ቤተክርስቲያን
11	5	7	74-96	50-57	መንፈሳዊ መዓረጋት
12	5	8	97-101	59-60	ማእከልነት
13	5	9	102- 106		ኣመሓደርትን ኣገልገልቲ ቤተክርስቲያንን
14	5	10	107- 113	64-68	ሕጊ መቕጻዕቲ
15	5	11	114-126	69-71	ዝተፈላለየ ኣርእስቲ

ናይዚ ሕጊ እዚ ሓፈሻዊ ትሕዝቶ ብሓጺሩ ከምዚ ዚስዕብ እዩ። እዚ ሕጊ እዚ ናይ 1987 ዓ.ም. ሕጊ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ዚብል ስያሜ ተዋሂብዎ ኣሎ። እዚ ኹሉ 11 ምዕራፍ 126 ኣንቀጽ [illegible] ዝኃዘ እዩ።

መመሓደሪ መንፈሳዊ ሕግን ሥርዓትን ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ

መቕድም

በስመ ኣብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ ኣሓዱ ኣምላክ ኣሜን።

1. ሀገርና ናጽነታ ምስ ተረጋገጸ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እውን ባዕላ ንባዕላ ክትመሓደር ዕድል ስለ ዝረኸበት 21 መስከረም 1984 ዓ.ም.ግ. ናይ ግዜያዊ መንግሥቲ ኤርትራ ዋና ጸሓፊ ኣቶ ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ኣብ ዝተረኸቡሉ ዓቢይ ጉባኤ ተገይሩ ካብ ገዳማትን ሊቃውንትን ካህናትን ክምኡውን ካብ ምእመናንን ካብ ቤት ትምህርቲ ሰንበትን 13 ኣባላት ዘለዉዎ ጊዜያዊ ሲኖዶስ ክም ዚምረጽ ተገብረ።
2. እቲ ዝተመርጸ ጊዚያዊ ሲኖዶስ ብዘውፅእ መምርሒ መሠረት ካብ ናይ ገዳማት ኣበምኔታት ንመዓርግ ኤጲስቆጶስነት 15 ሕፁያት ኣቕሪቡ 5 ኤጲስ ቆጶሳት ኣምረጸ። እቶም ዝተመርጹ ድማ ናብ ግብጺ ከይዶም ብብፁዕ ወቅዱስ ኣቡነ ሲኖዳ ናይ ግብጺ ፓትርያርክ 12 ሰኔ 1986 ዓ.ም.ግ.ኣብ መዓልቲ በዓለ ጰራቅሊጦስ ተሸሙ።
3. ጊዜያዊ ሲኖዶስ 13 ኣባላት ዘለዉዎ ኣርቃቒ ሕጊ ኮሚቴ ብዘመዘዞ መሠረት እቲ ኣርቃቒ ሕጊ ኮሚቴ ዘቕረቦ ረቂቕ ሕጊ ብሲኖዶስ ምስ ተራእየ ክካብ ሀገረ ስብከቱ 15 ኣባላት ተወከልቲ ክምዝመጹ ስለ ዝተገብረ ካብ 18 ነሓሰ 1987 ዓ.ም.ግ. ክሳዕ 20 ነሓሰ 1987ዓ.ም.ግ. ኣብ ር/ኣድባራት ቅድስቲ ማርያም ኣደራሽ ፍኖተ ብርሃን እቲ ዝቐረበ ረቂቕ ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ናብ ሰፊሕ ሕዝበ ክርስቲያን ማለት ናብ ጉባኤ

ገዳማትን ሊቃውንትን ካህናትን ምእመናንን ቀሪቡ ሰፊሕ ሕቶን መልስን ርእይቶን ተገብረሉ።

4. ሎሚ ምስ ናጽነት ሃገረ ኤርትራ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንውን ካብ ሥርዓት ምምሕዳር ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኢትዮጵያ ናጻን ሓራን ኮይና ኣቦ ኩልና ምእመናን ኮይኑ ንቤተ ክርስቲያን ዝመርሕ ናይ ገዛእ ርእሳ ፓትርያርክ ንምምራጽ በቕዐት።

5. መሠረታዊ ሕጊ ቤተ ክርስቲያን መጽሓፍ ቅዱስ እዃ እንተኾነ መሠረቱ ከይለቐቐ ማእከልነት ዚጥምትን ምስ ዘመናዊ ዓለም ዜሳንን ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ምሕንጻጽ ድማ ኣገዳሲ ኮይኑ ተረኺበ። እዚ ከኣ ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያን ብመንፈሳዊ መሪሕነት ፍልጠትን ዕብየትን ረኺቦም ንሓዋርያዊ ተልእኮ ብቕዓት ኪህልዎምን ምእመናን ብእምነቶም ጸኒዖም ኪነብሩን ኪሰስኑን ንምግባር። ሓድነት ሃገር ጸኒዑ ሰላም ሰፊኑ ኪነብር ቤተ ክርስቲያንና ብጸሎትን ትምህርቲ ወንጌል ብምሃብን ግቡእ ምእንቲ ከተበርክት: ጥሜት ዓጸባ፥ሕማም፥ድንቁርና ወዘተ...ንምጥፋእ ኣብ ዚግበር ቃልሲ ብምስታፍ ኣብ ዳግመ ሕንጸት ሂገር እጃማ ክተወፊ፥ ሕውነት ማዕርነት፥ ፍትሒ ኣብ ሃገርና ኪነግሡ ሓዋርያዊ ተልእኮኣ ኪትፍጽም፥ኣብ ዓለምና ጽልእን ምትህልላኽን ተሪፉ ብፍቕርን ምትሕግጋዝን ኽትካእ ንምግባር ኣብ ዚግበር ዓለም ለኻዊ ጻዕሪ ዚግባእ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ምእንቲ ከተበርክት ነዚ መመሓደሪ መንፈሳዊ ሕግን ሥርዓትን ክትሕግግ ኣገዳሲ ኮይኑ ስለ ዝተረኽበ እዩ።

መግለጺ

ቅድሚ ዓለም ዝነበረን ዘሎን ዝነብርን ሓቀኛ ሕያው ኣምላኽ ወዲ ሰብ ብእምነት ንኺነብር ብሕገ ልቦናን ብሥነ ፍጥረትን ምሂሩ ነበረ። ወዲ ሰብ ግና ብሕገ ልቦናን ብሥነ ፍጥረትን ተመሪሑ ንእግዚኣብሔር ኪግዛእ ስለ

ዘይከኣለ እግዚኣብሔር ብኢድ ሙሴ ሕጊ ጽሑፍ ሃበ። (ዘፀ.18:19-27;20:1-24)። እዚ ሕጊ'ዚ ከኣ ንሰብን ንእግዚኣብሄርን ዜራኽብ ናይ ቃል ኪዳን ምልክት ደም መሥዋዕቲ እንስሳ ነበሮ።(ዘፀ.24:5-8)። ከምኡውን ሰብን እግዚኣብሔርን ዚራኽቡሉ ጸሎትን መሥዋዕትን ዜዕርጉሉ ናይ ሰማያዊ መቕደስ ምሳሌ ዝኾነ ድንኳን ምርኻብ ብትእዛዝ እግዚኣብሔር ንሙሴ ተዋሂብዎ ነበረ (ዘፀ.25:8; 33:7)። እዛ ድንኳን እዚኣ ብፍቓድ እግዚኣብሔር ብዘመነ ሰሎሞን ቤተ መቕደስ ኮይና ተሓንጸት። እግዚኣብሔር ድማ ነዛ ቦታ እዚኣ ቤት መሥዋዕቲ ንኽትከውን ሓርየያ ኣሎኹ ኣብዛ ቦታ እዚኣ ንዚጽለ ጸሎት ኣዕይንተይ ኪኸፈታ እእዛነይውን ጽን ኪብላ እየን ስመይ ድማ ንዘለዓለም ኣብኣ ኪኸውን ኣዕይንተይን ልበይን ከኣ ኹሉ ጊዜ ኣብኣ ኪኾና ሓርየያን ቀዲሰያን ኣሎኹ በለ።''(1ይዜና.7:11-16)።

እዚ ከኣ ብምምጻእ ክርስቶስ ሕዝብን ኣሕዛብን ሓደ ዚኾኑላ ናይ ቤተ ክርስትያን ምሳሌ ኮይኑ የገልግል ነበረ እምበር (ሮሜ.9:24-27)። በዚ መሥዋዕቲ እዝን በዚ መቕደስ እዝን ፍጹም ኅድገት ሓጢኣትን ድኅነትን ኪርከብ ኣይተኻእለን (ዕብ.8.8;10:1-5)።

ስለዚ እዚ ኣቓዲሙ ዝተጠቕሰ ፍጹም ድኅነት ዚህብ ክርስቶስ ኪመጽእ ከም ዘለዎ እዚ ዚስዕብ ትንቢት ተነግረ።

ሀ. ከማኻ ዝበለ ነቢይ ካብ ማእከል ኣኅዋቶም ከተንሥኣሎም እየ። ንእኡ ስምዕዎ። (ዘዳ.18:15-19; ዮሐ.5:46)

ለ. ሕፃን ተወሊዱልና ወዲ ተዋሂቡና እዩ እዋ እቲ ግዝኣቱ ኽኣ ኣብ መንኩቡ እዩ ስሙውን ግሩም መካር ብርቱዕ ኣምላኽ ፥ኣቦ ዘለዓለም፥ መስፍን ሰላም፥ ኪስመ እዩ (ኢሳ.9:6)።

ሐ. ግናኽ ኣቲ ኣብ ማእከል ኣሽሓት ይሁዳ ዝንኣስኪ ቤተልሔም ኤፍራታ፥ እቲ ምውፃኡ ካብ ጥንቲ ካብ ዘለዓለም ዝኾነ ኣብ እስራኤል ገዛኢ

ዚኸውን ካባኺ ኪወፅለይ እዩ (ሚክ.5:2; ማቴ: 2:1)። በዚ ዝተነግረ ትንቢታት ምልኣተ ዘመን ምስ ኣኸለ መድኅን ዓለም ክርስቶስ ካብ ቅድስት ድንግል ማርያም ተወልደ (ገላ.4:4;ሉቃ:2:4-15)።

መ. ክም ኣተዓባብያ ደቂ ሰብ ዓበየ (ሉቃ.2:52)ኣብ ሠላሳ ዓመቱ ተጠምቀ (ሉቃ.3:23) ኣርብዓ መዓልትን ለይትን ጾመ (ማቴ.4:1) ዓሠርተው ክልተ ሓዋርያት ሓረየ (ማቴ.10:1-5) ኣብ ምድሪ እስራኤል ወንጌል መሃረ (ማቴ.4:23) ሥርዓተ ቊርባን ሠርዐ (ማቴ.26:26) ኣብ ቀራንዮ ተሰቕለ፥ (ዮሓ.19:17; 15:37-44) ሞተ፥ተቐብረ ኣብ መበል ሣልሳይ መዓልቲ ተንሥአ (1ቆሮ. 15:3-4) ኣብ መበል ኣርበዓ መዓልቲ ናብ ሰማይ ዓረገ (ሉቃ.24:50-53;ግብ.ሓዋ.1:2-8) ኣብ መበል ሓምሳ መዓልቲ ንደቀ መዛሙርቱ ኣብ ጽርሓ ጽዮን መጽናንዒ መንፈስ ቅዱስ ሰደደሎም (ግብ. 2:1-5)። ክርስቶስ በዚ ኣገባብ እዚ ክርስትና መሥረተ።

ሠ. "ናብ ኵሉ ዓለም ኪዱ ንብዘሎ ፍጥረት ወንጌል ስበኹሉ (ማር.16:15) ስለዚ ኪዱ ንኵሎም ኣሕዛብ ብስም ኣቦን ወልድን መንፈስ ቅዱስን እናኣጥመቕኩም ዝኣዘዝኩኹም ኵሉ ኪሕልዉ ኸኣ እናመሃርኩም ደቀ መዛሙርቲ ግበርዎም። እንሆ ኣነ ድማ ክሳዕ መወዳእታ ዓለም ኵሉ ሳዕ ምሳኻትኩም እየ" (ማቴ.28:19-20) ኢሉ ብዝኣዘዞም መሠረት ድማ ሓዋርያት ናብ ስብከተ ወንጌል ተዋፈሩ። ክርስትና ከኣ ኣብ ምሉእ ዓለም ተዘርግሐ።

ሃገርና ቅድሚ እምነተ ክርስቶስ ምቕባላ ብሕገ ኦሪት ትምራሕ፥ ብኣምልኮተ እግዚኣባሔር ትኣምን ነበረት። (ዘዳ.16:16;ግብ.ሓዋ.8:26-28) ክምኡውን ኣብ (ዘኍ ል.35:6) ክም ዝተገልጸ ክቢድ ገበን ዝፈጸመ ሰብ ዚዕቆበለን ኣህጉረ ምስካይ ኣብ ሃገርና ኣብ ዝተፈላለየ ቦታታት ንኣብነት ከኣ ደብረሲና ደቀምሓረ ደምበዛን: ጸሓፍ ላም: ድባርዋ : ቤተንጉሥ ዳምባምዋ፥ ዝርቤን፥ ሃርፈጉሮቶ፥ መጠራ፥ቆሓይቶ ዚብሃላ ነበራ። ብዘመነ ሓዲስ ድማ ድሕሪ

ልደተ ክርስቶስ ኣብቲ ቀዳማይ ሚእቲ ዓመት እቲ ኣብ (ግብ.8:26) ተገሊጹ ዘሎ ስሉብ ብሰሜናዊ ጫፍ ኣቢሉ ናብ ሃገርና እምነተ ክርስትና ሒዙ ኣተወ። ብ328ዓ.ም. ድማ ኣቡነ ሰላማ ከሣቴ ብርሃን ብወደብና ማርሳ ተኸላይ ናብ ሃገርና ኣትዮም ኣብ ደብረሲና እምነት ክርስትና ትምህርተ ወንጌል ዘርግሑ። ኣብኡውን ንነገስታት ኣኽሱም ኣብርሃን ኣጽብሃን ከምዘ ጥመቕዎም ታሪኽ ኣብርሃ ወኣጽብሃ ይገልጽ።

በዚ ኣገባብ እዚ ኣብ ሃገርና ቤተ ክርስቲያን ተመሥረተት። እንተኾነ ቤተ ክርስቲያንና ኣብዚ ሓዋርያዊ ጉዕዞኣ ብዙኃት ባዕዳዊ ጕንጽታት ኣጓኒፎምዋ ነበሩ። ነቶም ዘጓነፍዋ ተረርትን ገዘፍትን ባዕዳዊ ጕንጽታት ተፃዊራን ተጸሚማን ግና ብኃይሊ እግዚኣብሔር ኣብዚ ዘላቶ መድረኽ በጺሓ ኣላ።

ረ. ኣበርክቶ፥ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ: ቋንቋ ግዕዝ ወሃብቲ ድምፂ ጥኅያት ስለ ዘይነበሮ ማለት ካብ ካዕብ ክሳብ ሳብዕ ተናበብቲ ፊደላት ኪህልውዎ ገበረት። ክምኡውን ቀመራዊኣ ኃዛትን ባሕረ ሓሳብን ዘበርከተትን ካብቲ ዘመን እቲ ጀሚራ ትግርኛ እግሪ ክሳብ ዚተክል ሥርዓተ ሥነ ጽሑፍን ትምህርትን ሃገራዊ ባህልን ቅርሲ ሃገርን ዓቂባ ዝጸንሐትን ዘውሓዘትን ቤተ ክርስቲያንና ምኻና በብኣውራጃኡ ኣብ ብራና ተጻሒፎም ዘለዉ መጻሕፍትን ሕጊ እንዳባን ምስክር እዮም።

ኣብ ርእሲ እዚ ኣብ ገዳማትን ዓበይቲ ኣብያተ ክርስቲያንን ዘለዉ ቅርስታት ቤተ ክርስቲያን ዘፍረየቶም ክብሪ ሃገር እዮም። ክምኡውን ኣብዚ ብጥንታዊነት ዚልለ ህላዌ ቤተ ክርስቲያንና በዚ ዝሓለፈ እዋን ትግልገለሉ ዝነበረት ሕግን ሥርዓትን ነይርዋ እዩ።

ትርጉም

1. ቤተ ክርስቲያን ማለት ኣቅሌስያ ካብ ዚብል ግሪኻዊ ቃል ዝተወርሰ

ኪኸውን ከሎ ትርጉሙ ድማ ማኅበር ወይ ጉባኤ ሕዝበ ክርስቲያን ማለት እዩ። ቤተ ክርስቲያን ማለት ማኅበረ ምእመናን ምኽኑ ኬረድኡና ዚኽእሉ ጥቕስታት

ሀ. "ጴጥሮስ ንስኻ ከውሒ ኢኻ ንቤተ ክርስቲያነይ ከኣ ኣብዛ ከውሒ እዚኣ ክሓንፃ እየ" (ማቴ.16: 18-19)።

ለ. ንርእስኹምን ነታ ብገዛእ ደሙ ዘጥረያ ናይ ጐይታ ቤተ ክርስቲያንን ክትጓስዩ መንፈስ ቅዱስ ኤጴስቆጳሳት ገይሩ ኣብኣ ዝሸመኩም ኵሉ መጓሰ ሓልዉ" (ግብ.20:2; 1ቆሮ.16:19-20)።

ስለዚ ቤተክርስቲያን ማለት ጉባኤ ምእመናን ደኣምበር እቲ ሕንፃ በይኑ ከም ዘይኮነ በዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሱ ናይ መጽሓፍ ቅዱስ ቃላት ክንርዳእ ንኽእል። ቤተ ክርስቲያን ማኅበረ ምእመናን ዝተባህለሉ ምኽንያት ከኣ ብሓደ ጐይታን ብሓንቲ እምነትን ብሓንቲ ጥምቀትን እትኣምን (ኤፌ.4:5) ሓዋርያዊት ኣጽናፋዊት ቅድስት ስለ ዝኾነት እያ።

ሀ."ኣሓቲ ዝተባህለትሉ ምኽንያት ኣብ ዓለምና ብክርስቶስ እትኣምን ሓንቲ ቤተ ክርስቲያን ጥራይ ብምኻና፥

ለ."ሓዋርያዊት" ዝተባህለትሉ ምኽንያት ድማ ሓዋርያት ኣብ ዓለም ከም እትዝርጋሕን ጸኒዓ ከምእ ትነብርን ስለ ዝገበሩ፥

ሐ."ኣጽናፋዊት" ዝተባህለትሉ ምኽንያት ከኣ ኣብ ኣርባዕቲኡ ማእዝነ ዓለም ተዘርጊሓ ስለ እትርከብ፥

መ."ቅድስት" ዝተባህለትሉ ምኽንያት ከኣ ክርስቶስ ብደሙ ስለ ዝቐደሳን ጉባኤ ቍስጥንጥንያ ድማ ብሓንቲ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ንኣምን ኢሉ ስለ ዝሰመያን እያ። ንሕና ኤርትራውያን ኣመንቲ ክርስትና ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንውን በታ ሓንቲ ቅድስት ሓዋርያዊት ኣጽናፋዊት ዚብል ቅጽል እትፍለጥ ሓንቲ ቤተ ክርስቲያን ንኣምን።

2.ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን

ሀ."ኤርትራዊት"ዝተባህለትሉ ምኽንያት ኣብ ሃገረ ኤርትራ እትርከብ ብምኻና።

ለ."ኦርቶዶክስ" ዝተባህለትሉ ድማ ቅኑዕ እምነት ዝሓዘት ስለ ዝኾነት

ሐ."ተዋሕዶ"ዝተባህለትሉ ኸኣ ጐይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ብተዋሕዶ ሓደ ኣካልን ሓደ ባህርይን ማለት ፍጹም ሰብን ፍጹም ኣምላኽን ከም ዝኾነ ስለ እትኣምንን ከምኡ ኢላ ድማ ስለ እትምህርን እተእምንን እዩ። ቤተ ክርስቲያንና እቲ ጥንታዊ እምነታ ሓልያ ብመሠረት እቲ ተጐናጺፋቶ ዘላ ሓርነት ምስተን ንእኣ ዚመስላ ምብራቓውያን ኦርቶዶክሳውያን ተዋሕዶ ኣብያተ ክርስቲያን ተባሂለን ዚፍለጣ ተመዓራርያን ከቢራን ኣላ።

ቤተ ክርስቲያንና ክርስትና ኣብ ሃገርና ኤርትራ ካብ ዝተመሠረተሉ ጊዜ ጀሚራ ቅዱሳት መጻሕፍቲ ብሉያትን ሓዲሳትን ከምኡውን ካልእት ናይ ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳት መጻሕፍትን ካብ እብራይስጥን፥ ጽርእን፥ዓረብን፥ሱርስትን፥ናብ ግዕዝ እናተርጐመትን ወንጌል እናመሃረትን ገዳማት ከም ዚምሥረቱ ኣብያተ ክርስቲያን ከምዚ ሕነፁ ዝገበረት እያ። ነዚ ጉዕዞ ሕይወት ክርስትና ዓንዲ ሕቆ ኮይነን ኪዕቅባእን ኬማዕብላእን ዝጸንሓ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ከም ዚመኃላለፍ ዝገበራን ድማ ናይ ኤርትራ ገዳማት እየን።

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን
መሠረት ሕግን እምነትን
ምዕራፍ ሓደ

ኣንቀጽ 1 መሠረተ ሕግን እምነትን:

መሠረት ሕግን እምነትን ትምህርትን ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን 81 መጽሓፍ ቅዱስ እዩ።

<u>ኣንቀጽ 2 ብሕጊ ልቦና</u>

ኣብ መቕድም ከም ዝተገልጸ ቤተ ክርስቲያንና ቅድሚ እምነተ ክርስትና ብሕጊ ልቦናን ብሕጊ ኦሪትን ትኣምን ነበረት። ኣብ መጀመርታ ዝተፈጥሩ ኣበው ናይ እግዚኣብሔር ከሀሊነቱን ፈጣሪነቱን ኣምላክነቱ ኣሚኖም ብሕጊ ልቦና ጸኒዮም ትእዛዛቱ ሓልዮም ብምግባረ ሠናይ ዝተመስገኑሉ ታሪኾም ታሪኽና እምነቶም እምነትና ኢላ ትኣምንን ተእምንን (ዘፍ.12:1-8; ያዕ.2:21-24; ዕብ. 11:3)

<u>ኣንቀጽ 3 ብሕጊ ኦሪት</u>

ካብ ሙሴ ጀሚሩ ብትእዛዝ እግዚኣብሔር ዝተጻሕፉ ዓሠርተ ትእዛዛተ ኦሪት "ኢታምልክ ባዕደ ኣምላክ ዘእንበሌየ'' ኣፍቅር ቢጽከ ከመ ነፍስከ ካብ ዚብል ጀሚሩ ክሳዕ መወዳእታ ተቐቢላ ሓቀኛ መምርሒ ምኻኖም ንኽልእት ትምህርን ተእምንን (ዘጸ.20:3-17;ሌዋ. 19:18; ሉቃ.16:17)።

<u>ኣንቀጽ 4 ብሕጊ ሐዲስ</u>

ቃለ እግዚኣብሔር ወልድ ማለት መለኮታዊ ኣካል ደቂ ሰብ ንምድኃን ካብ ሰማየ ሰማያት ወረደ። ብናይ መንፈስ ቅዱስ ምሥጢር ካብ ቅድስት ድንግል ማርያም ተወልደ ብተዋሕዶ ሓደ ኣካል ሓደ ባህርይ ኮነ፤ ኣብ ዮርዳኖስ ተጠምቀ ሕገ ወንጌል መሃረ ምእንቲ ኃጢኣት ደቂ ሰብ ኣብ መስቀል ተሰቕለ ሞተ ተቐብረ ኣብ መበል ሣልሰይ መዓልቲ ተንሥአ፥ ንሰማያት ዓረገ ኣብ ሕያዋንን ሙታንን ኪፈርድ ንኻልኣይ ጊዜ ኪመጽእ እዩ ኢላ ትኣምንን ተእምንን።

<u>ኣንቀጽ 5 ኣዕማደ ምሥጢር</u>

ሀ. ኃሙሽተ ኣዕማደ ምሥጢር

ለ. ሾብዓተ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን እዮም።

<u>ኣንቀጽ 6 ኃሙሽተ ኣዕማደ ምሥጢር:</u>

<u>1. ምሥጢረ ሥላሴ:</u>

ቅድስት ቤተ ክርስቲያንና ብናይ እግዚኣብሔር ሓድነትን ሠለስትነትን ትኣምን።ማለት እግዚኣብሔር ብስም ብግብሪ ብኣካል ሠለስተ ብመለኮት ብፍቓድ ብህልውና ሓደ እዩ ኢላ ትኣምን (ዘዳ.6:4)። ስም ሠለስትነቱ ከኣ ኣብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ይበሃል (ማቴ.28:19-20)

<u>2. ምሥጢረ ሥጋዌ</u>

ካብቶም ሠለስተ ኣካላት እቲ ሓደ ኣካል እግዚኣብሔር ወልድ ንኣና ንደቂ ሰብ ካብ መርገምን ፍዳን ሓራ ክውፅኣና ኢሉ ብዳሕረዋይ ዘመን ፍጹም ሰብ ፍጹም ኣምላኽ ኮነ ኢላ ትኣምን።

<u>3. ምሥጢረ ጥምቀት</u>

ጥምቀት ማለት ከምቲ መድኃኒና ኢየሱስ ክርስቶስ ኪዱ እሞ ንኹሎም ኣሕዛብ ብስም ኣብን ወልድን መንፈስ ቅዱስን እና ኣጥመቕኩም ዝእዘዝኩ ኹም ኵሉ ኪሕልዉ ከኣ እና መሃርኩም ደቀ መዛሙርተይ ግበርዎም (ማቴ.28 : 19-20)። ካብ ማይን ካብ መንፈስ ቅዱስን ዘይተወልደ ናብ መንግሥቲ እግዚኣብሔር ኪኣቱ ኣይክእልን እዩ። (ዮሓ.3:5-8)። ዝኣመነን ዝተጠምቀን ኪድኅን እቲ ዘይኣመነ ግና ኪኹነን እዩ ኢሉ ዝመሃሮ፥ (ማር.16:16)። ከምኡውን ቅዱስ ጴጥሮስ "ነፍስ ወከፍኩም ንስሓ እተዉ ካባኻትኩም ነፍስ ወከፍ ብኢየሱስ ክርስቶስ ስም ይጠመቕ። ምስትሥራይ ኃጢኣትን ናይ መንፈስ ጸጋን ክትቕበሉ ኢኹም፥(ግ/ሐ.2:38) ብዚብል ትኣምን።

<u>4. ምሥጢረ ቍርባን</u>

ጐይታና ኢየሱስ ክርስቶስ በታ ዝተታሕዘላ ምሽት ለይቲ ካብቲ ንድራር ዘምጽኡሉ እንጌራ /ኅብስቲ/ ኣልዒለ ባሪኹ ቆሪሱ ንደቀ መዛሙርቱ ሃቦም። "እዚ ሥጋይ እዩ: እንኩ ብልዑ: በሎም ጽዋዕ ኣልዒሉ ኣመስጊኑ

ድማ'' እዚ ምእንቲ ብዙኃት ንኀድገት ኃጢአት ዚፈስስ ናይ ሓዲስ ኪዳን ደመይ እዩ እሞ ካብዚ ኩልኹም ስተዩ እናበለ ሃቦም'' (ማቴ.26:26; ሉቃ.22:14-22)። ክምኡውን ሥጋይ ዝበልዕ ደመይውን ዝሰቲ ናይ ዘለዓለም ሕይወት ኣላቶ እቲ ሥጋይ ዚበልዕ ደመይ ዚሰቲ ኣባይ ይነብር ኣነውን ኣብኡ (ዮሓ 6:54-57)። ብዝበሎ መሠረት ሥጋ ወልደ እግዚኣብሔር ሕይወተ ሥጋን ሕይወተ ነፍስን ዚሀብ ካብ ኃጢአት ዘንጽሕ ምኻኑ ትኣምን (1ዮሓ.1:7-9;1ቆሮ.11 :23-29)።

5. ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን

ኣብ መወዳእታ ዘመን ጐይታናን መድኃኒናን ኢየሱስ ክርስቶስ ብኽብርን ምስጋናን ተመሊሱ ኪመጽእ እዩ። በቲ እዋን እቲ ኵሎም ዝሞቱ ሰባት ኪትንሥኡ እዮም። ጽቡቕ ዝገበሩ ኣብ መንግሥተ ሰማያት ክፉእ ዝገበሩ ከኣ ናብ ናይ ዘለዓለም ኩነኔ/ገሃነመ እሳት/ ኪኸዱ እዮም (ማቴ.24:24-33; ማቴ.25:46)።

ኣንቀጽ 7 ሾብዓተ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ንምእመናን መንፈሳዊ ጸጋ ዜውህብ ኣገልግሎት እትህበሉ ሾብዓተ ምሥጢራት እዞም ዚስዕቡ እዮም

1. **ብጥምቀት**: ውሉድ ኣምላኽ ምኻንን ኣብ ሓድሽ ሕይወት ምንባርን ትህብ (ዮሓ:3:3-8)።
2. **ብሜሮን** ብሜሮን መንፈሳዊ ዕቤትን ጽንዓትን ተጎድር (ሉቃ.1:80)
3. **ብቍርባን:** ኀድገት ኃጢአትን ናይ ዘለዓለም ሕይወትን ተውህብ (ዮሓ.6:52-58)።
4. **ብክህነት**:ናይ ምምሃርን፣ምጥማቕን፣ምቕዳስን ኃጢአት ምስ ትስራይን መንፈሳዊ ሥልጣንን ትህብ (ዮሓ.20:23) ።
5. **ብንስሓ**:ኀድገት ኃጢአትን ምሕዳስ ሕይወትን ትህብ (ግብ.3:19-21)።
6. **ብተክሊል**:ጽንዓት ቃል ኪዳንን፣ናብራ ቅድስናን ተጎድር (ሚልክያስ.2: 14- 16:ኤፌ.5:21-33;ማቴ.19:1-9)።
7. **ብቐንዲል** ኃይሊ መንፈሳውን ጥዕናንን ትህብ (ያዕ.5:14-17; ማር.6. 13)።ምሥጢር ዚብሃል ብዓይኒ ዘይርአ: ብእምነት ዚትሓዝ ረቂቕ ነገር እዩ። እዞም ሾብዓተ ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን ድማ ብዚርአ ምልክት ዘይርአ ጸጋ ዚህቡ፣ኣብ ቤተ ክርስቲያን ይኹን ሕሙማት ኣብ ዚርከቡሉ ቦታ ዚፍ ጸሙ እዮም።

ምዕራፍ ክልተ

ኣፈጻጽማ ምሥጢረ ቤተ ክርስቲያን:

ኣንቀጽ 8 ሥርዓተ ጥምቀት:

1. ኣፈጻጽማ ሥርዓተ ጥምቀት :መዓርገ ክህነት ዝለበሰ ካህን ብማይን ብጸሎትን (ዮሓ.3:1-16) ብስም ኣብን ወልድን መንፈስ ቅዱስን ሓደ ኣምላክ ኢሉ ምስ አጥመቐ ሜሮን ብምቕባእ ይፍጸም።
2. ሥነ-ሥርዓት ጥምቀት ዚፍጸመሉ ወዲ ኣብ ኣርብዓ /40/ ጓል ኣብ ሰማንያ/80/ መዓልቲ ይኸውን (ዘሌ.12:1-5;ኩፋ.4:8-13)። ሓሚሙ (ሓሚማ) ንሞት ዘስግእ ሕፃን እንተ ተረኺበ ግና ቅድሚ እቲ ውሱን መዓልቲ ብሞግዚት ኣብ ቤተ ክርስቲያን ቀሪቡ ኪጥመቕ ይግባእ። ብተወሳኺ ወድን ጓልን ማንታ እንተ ተወልዱ እቲ ወዲ ኣብ መዓልቱ ይጥመቕ ናይ ጥምቀት ክርስትና መዝገብ ስም ውሉድን ወለድን ኣቦሓጕን ሒዙ ይምዝገብ። ወለዲ ንውሉድ ካልእ መጸውዒ ስም እንተ ሃብዎ ቦታ ተዳልዩሉ ኣብ መዝገብ ይሰፍር።
3. ጥምቀት ዚፍጸም ኣብ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓተ ቁርባን ኣብ ዚፍጸመሉ ዕለት ይኸውን
4. ሕፃን ዘይኮነ ሰብ ኪጥመቕ ኣብ ዜድለየሉ ጊዜ ብንኡስ / ቍ 1ን 3ን መሠረት ይፍጸም።

5. ቤተ ክርስቲያን ኣብ ዘይብሉ ቦታ ግን ቅዱስ ቍርባን ኪሠራዕ ስለ ዘይከኣል:እቶም ዘድልዩ ንዋየ ቅዱሳት ማለት ማይ ሜሮን፥ቅብዓ ቅዱስ፥ ወንጌል፥መስቀል፥መጽሓፈ ጥምቀት ዝሓዘ ካህን ጥራይ ከጠምቕ ይኽእል

እንቀጽ 9 ኣቀባብኣ ሜሮን:

ሀ. ብዘመነ ሓዋርያት ሓዲሽ ኣማንን ሕፃንን ኪጥመቁ ከለው ብኣንብሮ እድ መንፈስ ቅዱስ ይሓድሮም ነበረ: ኣብ ዳሕረዋይ ዘመን ግና ብውሳኔ ቤተ ክርስቲያን ኣብ ክንዲ ኣንብሮ-እድ ጥራይ ሜሮንውን መንፈስ ቅዱስ ከም ዚሓድሮም ስለ ዝተኣምነ:ምስ ተጠምቁ ሜሮን ከም ዚቕብኡ ተገብረ 1ዮሓ.2:20 : 2ቆሮ. 1: 21-22። ግብ2:38። 8:16-17።19: 56

ለ. ሓድሽ ጽላት: ሓድሽ ቤተ ክርስቲያን ሓደስቲ ንዋየ ቅዱሳትን ሥዕልን ምእንቲ ኪቕደሱ ሜሮን ይቕብኡ (ዘፀ.30:26-29)።

እንቀጽ 10 ሥርዓተ ቁርባን:

ሀ ቍርባን ብንጹሕ ኅብስቲ ስርናይን ወይንን ብጸሎተ ቅዳሴን ይፍጸም (ዘፍ 14:8; ዕብ9:1-4)።

ለ. ብዘይካ ኣብ በዓለ ጥምቀትን ሕዝቢ ተኣኪቡ ንምህልላ ኣብ ዚፍጸም ጸሎት ቅዳሴን እንተ ዘይኮይኑ ካብ ቤተ ክርስቲያን ወፃኢ መሥዋዕተ ቍርባን ኪሠራዕ ክልኩል እዩ።

ሐ. ናብ ቤተ ክርስቲያን መጺኡ ኪቆርብ ዘይክእል እንተ ድኣ ኮይኑ ግና ቀዳስያን ናብ ዘለዎ ቦታ ከይዶም የቍርብዎ።

እንቀጽ 11 ኣወሃህባ ንስሓ:

ናይ ኃጢኣት ንስሓ ኣብ ክልተ ይኽፈል። ንሱ ከኣ ኄጋን በደልን እዩ

ሀ. ኄጋ:-ክይፈለጥካ ዚፍጸም ኩሉ ብጸሎተ ንሥሓ ሥርየት ይፍጸም። ጸሎተ ሥርየት ዝብሃል ከኣ:

1. ነኣኩቶ ለገባሬ ሠናያት

2. ጸሎተ ሃይማኖት

3.ኣመክንዮ ዘሓዋርያት

4. ጸሎተ ንስሓ

5. ፍትሓት ዘወልድ

6. መዝሙረ ዳዊት 51/50/ ተሣሃለነ መዝሙር (24 /25:ሉቃ15:17-18)።

ለ. ክቢድ በደል:- ክቢድ በደል (ኃጢኣት) ዚብሃል ድማ ኮነ ኢልካ ብድፍረት ዚፍጸም ኩሉ እዩ። ነዚ ዝፈጸመ ምእመን ዚኽእሎ ቀኖና በቲ ናዛዚ ካህኑ ኣብ ቤተ ክርስቲያን ወይ ድማ ንኽልቲኦም ኣብ ዚጥዕም ቦታ ንስሓ ይወሃብ።

እንቀጽ 12 ክህነት

ካህን ኣብ ቤተ ክርስቲያንን ኣብ ዘድሊ ቦታን እናኸደ ይምህር ፥የጥምቕ፥ የጸናንዕን ሥርየት ይህብን።

እንቀጽ 13 ተክሊል ቃል ኪዳን

ዚመራዓዓዉ ወድን ጓልን ተላልዮምን ተኣማሚኖምን ይመረዓዓው። ኣብ ጊዜ መርዓ ጓል ኮነ ወዲ ካብ 18: ዓመት ዕድመ ንላዕሊ ኪኾኑ ኣለዎም።

1. ቃል ኪዳን ዚፍጽሙ ተመራዓውቲ ቅዱስ ቍርባን ኪቕበሉ ኣለዎም።

2. መውስቦ ንምፍጻም ናይ ክልተ ተዋሰብቲ ዝምድና ካብ 5ይ ወለዶ ንላዕሊ ጀሚሩ ኪኸውን ይከኣል።

3. ቃል ኪዳን ብዚምልከት ክርክር እንተ ተላዕለ ዳንነቱ ብቤተ ክርስቲያን ይርእ።

እንቀጽ 14 ኣፈጻጽማ ቀንዲል

ቀንዲል ካህን ኣብ ልዕሊ ዘይቲ ጸልዩ ንሕሙም ይቐብኦ (ያዕ.5:14)።

እንቀጽ 15 (ዘይድገሙ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን)

ሀ. ጥምቀት

ለ. ሜሮን

ሐ. ክህነት

መ.ተክሊል እዮም።

ምዕራፍ 3

መንፈሳዊ ሥነ-ምግባር

እንቀጽ 16 (ጸሎት) ጸሎት ኣብ ሠለስተ ይኽፈል

1. ውልቃዊ
2. ናይ ስድራ ቤት
3. ማኅበራዊ ተባሂሉ ይፍለጥ።

ጸሎት ኣብ መዓልቲ 7 ጊዜ ይካየድ። ንሱ ኸኣ ንግሆ (ነግሀ) ረፍዲ (ሠለስቱ)፥ፍርቂ መዓልቲ(ስድስቱ) ኣጋ ጊዜ (ተስዓቱ)፥ምሸት (ሠርክ)፥ጊዜ ድቃስ (ንዋም) ፍርቂ ለይቲ (መንፈቀ ሌሊት) እዩ (መዝ 119:164)።

እንቀጽ 17 ምጽዋት

ምጽዋት ክልተ ዓይነት ኮይኑ 1.ሕቡእ/ስዉር/ 2. ግሉጽ ተባሂሉ ይፍለጥ።

እንቀጽ 18:- ጾም

ጾም ክልተ ዓይነት ኮይኑ

1. ብትእዛዝ ቤተ ክርስቲያን ዚጽወም
2. ብገዛእ ርእሰኻ ብንስሓ ወይ ብብሕቲ ዚጽወም እዩ።

እንቀጽ 19 ስግደት

ስግደት ሠለስተ ዓይነት እዩ ንሱ ኸኣ

1.ናይ እምልኮ (ማቴ.4:9-10; ፊሊ2:11) ።

2.ናይ ጸጋ (ራዕ.3:9 ; ግብሐዋ16:29)።

3. ናይ ኣኽብሮት ይብሃሉ። (ዘፍ.47:31)።

ኣብ ሰሙነ ሕማማት በዓላት እኳ እንተ ኣጋጠመ ንእምላኽካ ምስጋድ ነቲ

በዓል ምድፋር ማለት ስለ ዘይኮነ ኪስገድ ኣለዎ ዘፍ 47:30-31)።

እንቀጽ 20 ምምላድ ቅዱሳን እግዚኣብሔር

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ብናይ ቅድስት ድንግል ማርያምን፥ብመላእኽትን፥ነቢያትን፥ሓዋርያትን፥ሰማዕታትን፥ጻድቃንን ኣማ ላድነት ትኣምን(ዮሓ.2:1-13:ሉቃ.20:37-39:ራእ. 6:9:ዕብ.12:15:ዘፀ.32 :1-14: ማቴ.10:40-42)

ምዕራፍ 4

ኣጽዋማትን በዓላትን

እንቀጽ 21 (ኣጽዋማት)

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሥሩዕ ኣጽዋማት

1. ጾመ ነቢያት ካብ 15 ኅዳር ክሳብ 28 ታኅሣሥ
2. ዓርቢ-ሮቡዕ
3. ገሃድ ድሮ ልደትን ጥምቀትን:
4. ጾመ ነነዌ - 3 መዓልቲ:
5. ጾመ ኣርብዓ -55 መዓልቲ ምስ ጾመ
   ሕርቃልን ሰሙነ ሕማማትን:
6. ጾመ ሓዋርያት /ጾመ ሰነ/ ይሓጽር ይነውሕ:
7. ጾመ ፍልሰታ-15 መዓልቲ ካብ 1-15 ነሓሰ እዩን:

እንቀጽ 22 በዓላት

ሀ. ዓበይቲ በዓላተ እግዚእን

1. በዓለ ትስብእት -29 መጋቢት
2. በዓለ ልደት - 29 ታኅሣሥ ጥራይ ዝብዕል
3. በዓለ ጥምቀት - 11 ጥሪ
4. በዓለ ሆሣዕና- ሰንበት

5. በዓለ ስቅለት- ዓርቢ

6. በዓለ ትንሣኤ- ሰንበት

7. ዕርገት - ሓሙስ

8. ጰራቅሊጦስ - ሰንበት ካብ ፋሲካ/ 50 መዓልቲ

9. በዓለ ደብረ ታቦር - 13 ነሓሰ

ንኡሳን በዓላተ እግዚእን

1.ስብከት =

2. ብርሃን =

3. ኖላዊ =

4. ጌና =

5. ግዝረት

6. ቃና ዘገሊላ

7. በዓለ ስምዖን

8. ደብረ ዘይት

9. መስቀል: 10 መጋቢት (17መስከረም)

<u>ሐ. ዓመታዊ በዓላተ ድንግል ማርያም</u>

1. ልደታ - ብ 1 ግንቦት

2. በዓታ - ብ 3 ታሕሣሥ

3. ቍስቋም - ብ 6 ኅዳር

4. ኪዳነ ምሕረት - ብ 16 ለካቲት

5. ፍልሰታ - ብ 16 ነሓሰ

<u>መ. ዓመታዊ በዓላት</u>

ቅዱስ ዮሓንስ ብ1 መስከረም ጥንተ ስቅለት 27 መጋ ቢት፥

<u>ሠ. ሰሙናዊ በዓላት</u>

ኩሉ ጊዜ ቀዳምን ሰንበትን ሰሙናዊ በዓላት እዮም።

<u>ረ. ወርኃዊ በዓላት</u>

1. ቅዱስ ሚካኤል - ብ 12 ኣብ ነፍስ ወከፍ ወርኂ

2. በዓለ ማርያም - ብ 21 ኣብ ነፍስ ወከፍ ወርኂ

3. በዓለ እግዚእነ - ብ 29 ኣብ ነፍስ ወከፍ ወርኂ

<u>ሰ. በዓላት ቅዱሳን</u>

ናይ ሊቃነ መላእክት፥ሓዋርያት፥ሰማዕታት፥ጻድቃን ፥በዓላት ቤተክርስቲያን ብስሞም ኣብ ዝተሓንጸሉን፥ ታቦቶም ኣብ ዝተቐርጸሉን ሰበኻ ኺብዕል ይኽእል። ካብዚ ዝተረፈ ግና ቤተ ክርስቲያንና ክሥርሕ ንዝበለ ኮነ ከብዕል ንዝደለየ ተቓውሞ የብላን።

<u>ምዕራፍ 5</u>

<u>ኣገልግሎት ቤተ ክርስቲያን</u>

<u>እንቀጽ 23 ስብሓታት</u>

ቤተ ክርስቲያንና በዞም ዚስዕቡ ስብሓታት ትግልገል

ሀ. ጸሎተ ነግሀ

ለ. ሰዓታት ዘመዓልት ወዘሌሊት

ሐ. ያሬዳዊ ማኅሌት

መ. ስብከተ ወንጌል

ሰ. ቅዳሴ

ረ. ጸሎተ ሠርክ

ሰ. ፍትሓተ ጸሎተ መውታን። ብዝኂ ኣገልገልቲ

ብዓቕሚ ቤተ ክርስቲያን ይውሰን።

<u>እንቀጽ 24 ጊዜ ቅዳሴን እገባቡን</u>

ጊዜ ቅዳሴን አገባቡን ብቅዱስ ሲኖዶስ ይውሰን

<u>እንቀጽ 25 (ምዝርጋሕ ስብከተ ወንጌል</u>

ግዕዝ መሠረታዊ ቋንቋ ኮይኑ ጸሎትን ትምህርቲ ምንባባትን ሕዝቢ ብዘለዎ ቋንቋ።

ሀ. ኣብ ቤተ ክርስቲያን

ለ. ኣብ ትምህርቲ ሰንበት

ሐ. ኣብ መንፈሳዊ ቤት ትምህርቲ

መ. ኣብ ቀብሪ:ኣብ ሓዘን:ኣብ መርዓ

ሠ.ትምህርቲ ሃይማኖት ኣብ ነፍስ ወከፍ ቤተ ክርስቲያን ይወሃብ።ትምህርቲ ሰብከት ወንጌል ከእለት ብዘለዎምን ቤተ ክርስቲያን ብዝኣመነትሎምን ሰባኪያን ጥራይ ይወሃብ። ክይተማህሩ ተማሂርና: ክይተላእኩ ተላኢኽና ኢሎም ቤተ ክርስቲያን ከይፈቐደትሎም ዚሰብኩ ክልኩላት እዮም ።

1. ኣብ ዕለተ ሰንበት ኣብ መንጐ ቅዳሴ ወንጌል ምስ ተነበ ሕጽር ዝበለ ሰብከት ወንጌል ይወሃብ።
2. ኣብ ጊዜ ቅዳሴ ዝተፈላለየ ጸሎት ኮነ ሰብከት ኣይፍቀድን።
3. ድሕሪ እግዚኦታ ኣብ ውሽጢ- ሃይማኖተ ኣበው እናተነበ: ኣብ ቀጽሪ ንዚርከቡ ምእመናን ሰብከተ ወንጌል ይወሃብ።
4. ትምህርቲ ሃይማኖት ኣብ ነፍስ ወከፍ ቤተ ክርስቲያን ካብ ሰዓት 5:00 ድሕሪ ቐትሪ ጀሚሩ መዓልታዊ ይወሃብ። ሰንበት ከኣ ካብ ሰዓት 4:00 ድሕሪ ቐትሪ ይጅምር።

<u>ኣንቀጽ 26 ፍትሓተ ጸሎተ ምውታን</u>

1. ንሓድሽ ዝሞተ ምእመን ጸሎተ ፍትሓት ሸብዓተ ጊዜ ኮይኑ:እተን ሹዱሽተ ኣብ ውሽጢ ቤተ ክርስቲያን እታ ሻብዓይቲ ኣብ መካነ መቓብር ትፍጸም።
2. ዝኾነ ይኹን ቅኔ ንምዉት ተባሂሉ ኣብ መቓብር ከይግበር ክልኩል እዩ። ኣብ ክንድኡ ሰብከተ ወንጌል ክም ዚወሃብ ይኸውን።
3. ፍትሓተ ጸሎት፣ዓሠር ኣርብዓ፣ሰማንያ፣ተዝካር፣መንፈቕ ዓመት፣ወዘተ

ኪፍጸም ክሎ ዝኾነ እኽለ ማይ/ከይግበር ክልኩል እዩ።

4. ኣብ ክንዲ እኽለ ማይ ጻማ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ካህናት፣ቤተ ክርስቲያን ብእተውፅኦ መምርሒ ንቤተ ክርስቲያን ይኽፈል።

<u>ምዕራፍ 6</u>

<u>ኣዕማድ ምምሕዳር ቤተ ክርስቲያን</u>

<u>ኣንቀጽ 27 መሠረት</u>

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እዞም ዚስዕቡ ናይ ምምሕዳር ኣዕማድ ኣለውዋ።

ሀ. ቅዱስ ሲኖዶስ

ለ. መንበረ ፓትርያርክ

ሐ. ሃገረ ስብከት (መንበረ ጵጵስና)

መ. ንኡስ ሃገረ ስብከት

ሠ. ክልል ሰበካ ቤተ ክርስቲያን

<u>ክፍሊ ሓደ</u>

<u>ኣንቀጽ 28 ቅዱስ ሲኖዶስ።</u>

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲ.ን ላዕለዋይ መንፈሳዊ ኣካል ቅዱስ ሲኖዶስ እዩ። ብመሠረት ቀኖና ቤተ ክርስቲያን ድማ ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ

ሀ. ናይ ሃገረ ኤርትራ ፓትርያርክ /ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት/ ኣቦ መንበር።

ለ. ሊቃነ-ጳጳሳት

ሐ. ጳጳሳት /ኤጲስቆጳሳት/እዮም።

መ. ሲኖዶስ ቍጽሩ ክም ናይ ሓዋርያት ኪምልእ እንተ ደለየ ካብ ደገ ባዕሉ መሪጹ ይውስኽ።

<u>ዓንቀጽ 29 ዕላማ ቅዱስ ሲኖዶስ</u>

ሀ. ናይ እግዚኣብሔር ወንጌለ መንግሥት ምስባኽን ትምህርቲ ወንጌል ምስ ፍሕፋሕን።

ለ.ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትን ሥርዓትን ንምሕላውን ኣገልግሎታ ዝተማልአ ምግባርን

ሐ. ኣብ ኣገልግሎት ቤተ ክርስቲያን ዝተዋፈሩ ኩሎም ቤተ ክህነት ኣብ ሓዋርያዊ ተግባር ንምውዳብን ክእለቶምን ናብራኦምን ክም ዚመሓየሽ ንምግባርን

መ. ኣመንቲ ኪበዝሑ ብመንፈሳዊ ፍልጠት ኪሕነጹ ብእምነትን ስነ ምግባርን ኪጸንዑ: ብክርስቲያናዊ ሕይወት ተሓልዮም ኪነብሩ ጻዕሪ ምግባር:

ሠ. ምምሕዳር ቤተ ክርስቲያን ምምሕያሽ: ቤተ ክርስቲያን ብዝኾነ ጉዳይ ርእሳ ክም እትኽእል ምግባር

ረ. መንእሰያት ናይ ወለዲ /ኣበው/ እምነትን ባህልን ኣኽቢሮም ኪነብሩ ጻዕሪ ምግባር

ሰ. ኩሎም ደቂ ሰባት ካብ ጥሜት፥ዕርቃን፥ሕማም፥ድንቁርናን ተናጊፎም ብሰላምን ብምውህሃድን እናተሓጋገዙ ኪነብሩ ምምሃርን ምጽላይን:

ሸ. ኣመንቲ ኪበዝሑ ብመንፈሳዊ ፍልጠት ኪሕነጹ ብእምነትን ስነ ምግባርን ኪጸንዑ መንፈሳዊ ቤት ትምህርቲ ምኽፋትን ምስፍሕፋሕን እዩ።

<u>ዓንቀጽ 30 ሥልጣንን ኃላፍነትን ቅዱስ ሲኖዶስ</u>

ቅዱስ ሲኖዶስ ናይ ቤተ ክርስቲያን ላዕለዋይ ሓጋጊ ኣካል እዩ። ክክም ኣድላይነቱ ንቤተ ክርስቲያን ዚኸውን ሓድሽ ሕጊ ንምውፃእ: ደረጃ ሥልጣነ ክህነት ዚምልከት ኮነ ንምምሕዳር ቤተ ክርስቲያን ዚምልከት ኣንቀጽ የውፅእ ወይ ክኣ ናይ ቤተ ክርስቲያን መቕጻዕቲ ንምምሕያሽ ወይ ንቤተ ክርስቲያን ዚኸውን ኣንቀጻት ንምውፃእ ሥልጣን ኣለዎ።

ቅዱስ ሲኖዶስ ናይ እምነት ላዕለዋይ ሓለዊ እዩ። ንቲ ካብ ሓዋርያትን፥ ሰዓብቶም፥ኣቦታትን ዝተቐበልናዮ እምነት እናሓለወ ናይ እምነት መሠረት ዝኾነ ነገር ኪትርጉም ሥልጣን ኣለዎ። ንእምነትን ታሪኽ ቤተ ክርስቲያንን ብዚምልከት ንዚጸሓፉ መጻሕፍቲ ኪቆጻጸርን ኪፈቕድን ሥልጣን ኣለዎ።

ሀ. ቅዱስ ሲኖዶስ ናይ ቤተ ክርስቲያን ላዕለዋይ ወሳኒ ኣካል እዩ። ኣብ ዝኾነ ይኹን ሥልጣን ቤተ ክርስቲያን ወይ እምነታ ንዚትንኪ ጌጋ ዝፈጸመ ዘበለ ምእመን ዚፈርድ ቅዱስ ሲኖዶስ እዩ። ካብ ሃገረ ስብከት ብይግባይ ዚመጽእ ጉዳያት ተመልኪቱ ውሳኔ ዚሀብ ንሱ ኮይኑ: ኣገባቡ ብዚምልከት ድማ ብሕጊ ይውሰን።

ለ.ቅዱስ ሲኖዶስ ዝወሰኖ ውሳኔታት መወዳእታን ይግባይ ዘይብሉን እዩ። ንቲ ዝተወሰነ ጉዳይ እንደገና ክርእዮ ዚግባእ ብቑዕ ምኽንያት እንተረኺበ ብጆካኡ ዝርእዮ ካልእ ኣካል የልቦን። ንእብነት ተጋግዩ ክሒዱ ዝነበረ ሰብ ጥፍኣቱ ኣሚኑ ምሕረት ኪሓትት ከሎ ምሕረት ዚገብረሉ ቅዱስ ሲኖዶስ እዩ።

ሐ.ቅዱስ ሲኖዶስ ናይ ፓትርያርክ ምርጫ ዚቆጻጸርን ኣብቲ ምርጫ ዚካፈልን ንቲ ፓትርያርክ ምስ ተመርጸ ዚሸይምን ኣካል እዩ። ከምኡውን እቲ ፓትርያርክ ኤጴስቆጶሳት ኪሸይም ከሎ ብወሳንነት ዚካፈል እዩ

መ.ቅዱስ ሲኖዶስ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት እናሓለወ: ምስ ካልኦት ኣብያተ ክርስቲያን ዚግበር ርክባት ይውስን።

ሠ. ቅዱስ ሲኖዶስ ካብ ኣባላቱ ጳጳሳት ይኹኑ ኤጴስቆጶሳት ንዋና ጸሓፍነት ዚኸውን ብምሥጢር ይመርጽ

<u>ዓንቀጽ 31 ጊዜ ጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ</u>

ጊዜ ጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ

ሀ.ኣብ ነፍስ ወከፍ ሠለስተ ወርሒ ማለት ኣብ ዓመት ኣርባዕተ ጊዜ ይኸውን።

ለ. ቅዱስ ሲኖዶስ ብዛዕባ ዚእከበሉ ጊዜን ኣገባብ ኣሠራርሕኡን ብዚምልከት

እቲ ሲኖዶስ ባዕሉ ይውስን።

ሐ. ብተወሳኺ ህጹጽ ጉዳያት ምስ ዜጋጥም ብመጸዋዕታ ፓትርያርክ ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ የካይዱ።

መ. ካብ ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ ሠለስተ ርብዒ ብዝተፈልየ ጉዳይ ጉባኤ ንኪግበር ንኣቦ-መንበር ምስ ዚሓቱ ጉባኤ ይካየድ።

<u>እንቀጽ 32 ቀዋሚ ቅዱስ ሲኖዶስ</u>

ቀዋሚ ሲኖዶስ ማለት ካብ ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ ክልተ በብተራ ንዝተወሰነ ጊዜ ተመዲቦም ዚሠርሑሉ እዩ። ብናይ ቅዱስ ፓትርያርክ ኣቦ-መንበርነት ናይ ቤተ ክርስቲያን ምምሕዳራዊ ጉዳያት ፈጻምን ኣፈጻምን ጉባኤ እዩ። ቀዋሚ ዚብል ቃል ከኣ ነቲ ሥራሕ ደኣ እምበር ነቶም ኣባላት ዚምልከት ኣይኮነን። ምኽንያቱ እቲ ሥራሕ ቀዋሚ ኮይኑ: እቶም ኣባላት ግና ኣብ ሠሠለስተ ወርሒ በብተራ እናተ ተክኡ ስለ ዚሠርሑ እዩ። ናይ ቀዋሚ ሲኖዶስ ኣባላት ብናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ኣባላት ተመዲቦም በብተራኦም ክም ዚሠርሑ ይኸውን። ናይ ቀዋሚ ሲኖዶስ ጸሓፊ ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሓፊ እዩ።

<u>እንቀጽ 33 ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሓፊ</u>

ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሓፊ:- ብመንፈሳዊነቱን ናይ ምምሕዳር ክእለቱን ልምዱ ሥርሑን ተመዚኑ: ካብ ማእከል ጳጳሳት ኣባላት ሲኖዶስ ተመሪጹ ይሽየም። ቤት ጽሕፈት ቅዱስ ሲኖዶስ በቲ ዋና ጸሓፊ ሲኖዶስ ይምራሕ። እቲ ዋና ጸሓፊ ተሓታትነቱ ንቅዱስ ሲኖዶስ እዩ።

<u>እንቀጽ 34 ናይ ሲኖዶስ ዋና ጸሓፊ ተግባርን ሥልጣንን</u>

ሀ. ናይ ሲኖዶስ ዋና ጸሓፊ ምስቲ ፓትርያርክን ቀዋሚ ኣባላት ሲኖዶስን እናዘተየ ናብ ቅዱስ ሲኖዶስ ዚቐርቡ ኣርእስተ ጉዳያት /ኣጀንዳ/ ኣዳልዩ የቕርብ።

ለ. ኣብ ጉባኤ ሲኖዶስ እናተረኽበ ቃለ ጉባኤ ይሕዝ።

ሐ. ብቅዱስ ሲኖዶስ ዚወሃብ ትእዛዝ ናብ ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ የመሓላልፍ ብዛዕባ ኣፈጻጽምኡ ከኣ ይቆጻጸር።

መ. በብግዚኡ ብቅዱስ ሲኖዶስ ረጊኡ ዚመሓላለፍ ውሳኔ ኣብ ተግባር እንተ ዘይወዓለ ንቅዱስ ሲኖዶስ የቕርብ። ሲኖዶስ ከኣ ጉቡእ ስጉምቲ ይወስድ።

ሠ. ንቅዱስ ሲኖዶስ ዚምልከት ዝኾነ ይኹን ጉዳይ ብሲኖዶስ ከይተወሰነ ኬመሓላልፍ ኣይክእልን: እንተ ኣመሓላለፈ ከኣ ሕጋዊ ኮይኑ ኣይጸንዕን።

ረ.ፍሉይ ጉባኤ ኪግበር እንተ ተደልየ: ምስ ፓትርያርክን ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ቀወምቲ ኣባላትን ብምምኽኻር ነቶም ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ ብጽሑፍ ክም ዚጽውዑ ይገብር።

ሰ. ኣብ መንበረ ፓትርያርክ ሓደ ፍሉይ ቤት ጽሕፈት ይህልዎ።

ቀ. ናይ ሲኖዶስ ማኅተምን ሰነዳትን ተረኪቡ ብጥንቃቐ ይሕዝ።

<u>እንቀጽ 35 ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ምክትል ዋና ጸሓፊ</u>

ቅዱስ ሲኖዶስ ብመንፈሳውነቱን ክእለቱን ኣሚኑሉ ዝመረጾ መዓርገ-ክህነት ዘለዎ ካብ ደገ ምክትል ዋና ጸሓፊ ይህልዎ።

<u>እንቀጽ 36 ናይ ምክትል ዋና ጸሓፊ መዝን ተግባር</u>

ሀ. ዋና ጸሓፊ ኣብ ዚህልወሉ ጊዜ ሓጋዚ ኮይኑ: ዋና ጸሓፊ ኣብ ዘይሃለወሉ ጊዜ ድማ ንእኡ ተኪኡ ይሠርሕ። እንተኾነ ተኪኡ ኣብ ዚሠርሓሉ ቃል-ጉባኤ ደኣ ይሕዝ እምበር ድምጺ ኣይህልዎን።

ለ. ምክትል ዋና ጸሓፊ ተሓታትነቱ ንዋና ጸሓፊ እዩ።

<u>ክፍሊ ክልተ</u>

<u>እንቀጽ 37 ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ</u>

ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ: ብፓትርያርክ ዚምራሕ ምምሕዳር ጠቕላላ መሪሕነት ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እዩ። እዚ ድማ ካብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ዝተዋህበ ውሳኔ ብቐጥታ ብፓትርያርክ ብዚምራሕ

ምምሕዳር የፈጽምን ይፍጽምን። ኣብ ትሕቲኡ ንዝርከባ ምምሕዳራውን ቍጽጽራውን ወ.ዘ.ተ. ክፍልታት ድማ ኅዕለዋይ ኣካል ኮይኑ የመሓድርን ይቆጻጸርን። ነተን ክፍልታት ዘበቕዐ ሰባት መሪጹ ናብ ሲኖዶስ ብምቕራብ የርግእ።

ክፍልታት

አንቀጽ 38 ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ እዞም ዚስዕቡ ክፍልታት ኣለውዎ

ሀ. ክፍሊ መንፈሳዊ ትምህርቲ

ለ. ክፍሊ ሰብከተ ወንጌል

ሐ. ክፍሊ ኣገልግሎት ካህናት

መ. ክፍሊ ቤት ትምህርቲ ሰንበት

ሠ. ክፍሊ ልምዓትን ዕቤትን

ረ. ክፍሊ ረድኤትን ድኹማትን ጽጉማትን

ሰ. ክፍሊ ገንዘብ

ሸ. ክፍሊ ሒሳብ

ቀ. ክፍሊ ንብረትን ታሪኻዊ ቅርሳ ቅርስን /መዘክርን/

በ. ክፍሊ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን

ተ. ክፍሊ ቍጽጽር

ቸ. ክፍሊ ርክባት ወፃኢ

ኀ. ክፍሊ ምምሕዳር ገዳማት

ነ. ክፍሊ ጥርታ

1. እዞም ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘሩ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ኣድለይቲ ምኻኖም ስለ ዝተኣምነሎም፣ ኃይሊ ሰብ ኣብ ዚውሕደሉን ምምላእ ኣብ ዘይተኻእለሉን፣ናይ ክፍሉ ሥራሕ ዓይነትን ጠባይን ከም ዘለዎ ኮይኑ ተመሳሲ ዝኾነን ዘይጋጮን ክፍልታት ክልተ ወይሠለስተ ብሓባር ብምድራብ ብሓደ ሓደ ናይ ሥራሕ ኃለፍቲ ኪሥራሕ ይክኣል እዩ።ከምኡውን ንነፍሲ ወከፍ ክፍሊ ሥራሕ ኣፈጻጽማ ብምጥቃም ንኡስ ኮሚቴ ኣቍሙ ኪሠርሕ ይኽእል እዩ።

2. ንዝተዘርዘሩ ክፍልታት ዘድልዩ ኃለፍቲ ብግብረ ገብነቶምን ክእለቶምን ብናይ ሥራሕ ልምዶም ዝተመስከረሎም ኮይኖም ብተወሳኺ ከም ናይቲ ክፍሊ ዓይነት ሥራሕ ክእለቶም እናተራእየ ብቐዋሚ ኣገልግሎት ከም ዚምደቡ ይግበር።

አንቀጽ 39 ክፍሊ ስብከተ ወንጌል

1. ብቅዱስ ሲኖዶስ ዚወፅእ ሕግን መምርሕን እናተኸታተለ ክፍሊ ሰብከተ ወንጌል ነዚ ተዘርዚሩ ዘሎ ተግባር ይፍጽም

ሀ. ምስ ክፍሊ ትምህርቲ ብምትሕብባር ሰባኪያን የሠልጥን።

ለ.ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሃገረ ስብከት ክፍሊ ሰብከተ ወንጌል ክምዚቖውም ይገብር።

ሐ. ካብ ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትን ሥርዓትን ወፃኢ ዝኾነ ስብከት ከይዝርጋሕ ምቁጽጻር ይገብር።

መ. ንትምህርትን ስብከትን ዘበራትዕ ሥነ-ጽሑፍ የዳሉ፡ብጉባኤ ሊቃውንቲ ተጸኒዑ ብቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ተፈቕደ ይዝርግሕ

አንቀጽ 40 ክፍሊ መንፈሳዊ ትምህርቲ።

ቅዱስ ሲኖዶስ ዚህቦ መምርሒ እናተኸተለ ነዚ ዚስዕብ ተግባር ይፍጽም።

ሀ. ብሃገር ደረጃ መንፈሳዊ ትምህርቲ /ኮሌጅ/ ከም ዚቖውም ይገብር።

ለ. ኣብዚ ትምህርቲ

1. ናይ ንባብን ጽሕፈትን

2. ናይ ቅዳሴ

3. ናይ ጸዋትወ ዜማ

4. ናይ ቅኔ ትምህርቲ

5. ትርጓሜ መጻሕፍቲ/ ትምህርቲ ሃይማኖት/

6. ናይ ኢደ-ጥበባትን ተግባረ-እድን ትምህርቲ ክም ዚወሃብ ይገብር።

ሐ. ኣብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ቤት ትምህርቲ ክም ዚቐውም ይገብር።

መ. ንመምሃሪ ዚኾኑ መጻሕፍቲ የዳሉ ነቲ ዝተዳለወ ብጉባኤ ሊቃውንቲ ተጸኒዑ ብቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ተፈቕደ ይዝርግሕ

ሠ. ናይ ትምህርቲ ትሕዝቶን ኣመራርሓን ቍጽጽር ይገብር።

ኣንቀጽ 41 ክፍሊ ኣገልግሎት ካህናት

ቅዱስ ሲኖዶስ ዚህቦ መምርሒ እናተኸተለ ነዚ ዚስዕብ ተግባራት ይፍጽም።

ሀ. ካህናት ናይ ንስሓ ደቆም ከመይ ገይሮም ናብ ንስሓ ክም ዜብጽሕዎምን ክም ዚመኽርዎምን ብመሠረት ኣንቀጽ 40 ምስ ክፍሊ ትምህርቲ ብምትሕብባር ክም ዚሥልጥኑ ይገብር።

ለ.ኣፈጻጽማ ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን ዝተፈላለየ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ንምእመናን ብትኽክል ይወሃብ ምህላዉ ይቆጻጸር።

ኣንቀጽ 42 ክፍሊ ትምህርቲ ሰንበት

ንቤት ትምህርቲ ሰንበት ዚምልከት ብቅዱስ ሲኖዶስ ዚወፅእ ሕግን መምርሕን እናተኸታተለ ክፍሊ ቤት ትምህርቲ ሰንበት ነዚ ተዘርዚሩ ዘሎ ተግባር ይፍጽም።

ሀ. ኣብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ዘለዋ ክልል ኣብያተ ክርስቲያን ቤት ትምህርቲ ሰንበት ክም ዚቐውም ይገብር።

ለ. ሕፃናት መንእሰያት ደቂ ቤተ ክርስቲያን ብትምህርቲ ሃይማኖትን ሥነ-ሥርዓትን ተኹስኪሶም ንኺዓብዩ ዜኽእሎም ምስ ክፍሊ ትምህርቲ ብምትሕብባር

1. ሥርዓተ ትምህርቲ ሃይማኖት ይሕንጽጽ

2. መንፈሳዊ ትኀዝቶ ዘለዎም መጻሕፍቲ የዳሉ ነቲ ዝተዳለወ ብጉባኤ ሊቃ

ውንቲ ተጸኒዑ ብቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ተፈቕደ ይዝርግሕ።

3. ምስ ክፍሊ ትምህርትን ክፍሊ ስብከትን ብምትሕብባር ብቕዓት መምህራን ቤት ትምህርቲ ሰንበት የመልምል

4.መንእሰያት ካብ ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትን ሥርዓትን ከይወፁ ምቁጽጻር ይገብር።

5.ንመንእሰያት ዚኸውን ቤት ንባባትን ኣደራሻትን ኪዳለዉን ኪሥርሑን ኣድላዪ ጻዕሪ ይገብር።

ኣንቀጽ 43 ክፍሊ ልምዓትን ዕቤትን

ሀ. ሓዊርን ነዊሕን ጊዜ ትልሚ ብምድላው ንዝተፈላለየ ኣቕሑ ናይ ሥራሕ ትልምታት ናይ ገንዘብ ናይ ኣቕሑ ናይ ክእለትን ጉልበትን ካብ ዝተፈላለዩ ማኅበራትን ትካላትን ሓገዝ የሓትት።

ለ. ኣብ ዕዳጋ ዚቐርቡ ናይ ቅርስታትን ናይ ተግባረ-እድን ሥራሕ ኣብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ክም ዚቐውም ይገብር።

ሐ. ቤተ ክርስቲያን ኣብ ልምዓትን ምትካል እግርን ዚካየድ ሓፈሻዊ ጻዕሪ ንጡፍ ግደ ክም ዚህልዋ ይገብር።

መ. ኣብ ምዕባለ ትምህርትን ቍጠባን ሃገራዊ መንፈሳዊ ባህልን ሥርዓትን ዚምልከት ሰፊሕ ብሔራዊ ተሳትፎ ክም ዚህልዋ ይገብር።

ኣንቀጽ 44 ክፍሊ ረድኤት ድኹማትን ጽጉማትን

ሀ. ንድኹማትን ጽጉማትን ብዚምልከት ንመንግሥታዊ ክፍሊ እናተሓሳሰበ ምትሕብባር ይገብር።

ለ. ከምኡውን እቶም ጽጉማትን ድኹማትን መንፈሳውን ሥጋውን ናብራኦም ዝተማልአ ምእንቲ ኪኸውን ትምህርቲ ክም ዚወሃቦም ይገብር።

ኣንቀጽ 45 ክፍሊ ሒሳብን ገንዘብን

ሀ. ኣብዚ ሕጊ ኣብ ኣንቀጽ 97_99 ብዚእዝዞ መሠረት ገንዘብ ቤተ ክርስቲያን ብማእከልነት ክም ዚሕሎ ይገብር።

ለ.ንኣተኣኻኽባን ኣተኣታትዋን ኣወፃፅኣን ገንዘብ ብዚምልከት መምርሕን ናይ ገንዘብ ሰነዳትን የውፅእ። ብቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ጸደቐ ድማ ናብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ክም ዚመሓሳለፍ ይገብር።

ሐ. ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ብዝተማልአ ኩነታት ናይ ኣታውን ወፃእን ብሕጋዊ ክም ዚተሓዝን ክም ዚሠርሕን ንምግባር ትእዛዛትን መምርሒታትን የመሓላልፍን ይቆጻጸርን።

ኣንቀጽ 46 ክፍሊ ንብረትን ታሪኻዊ ቕርስን መዘክርን

ሀ. ካብ ታቦተ ሕጉ ጀሚሩ ናይ ኣብያተ ክርስቲያን ንዋየ ቅድሳትን ኣልባስን መጻሕፍትን ዝተፈላለዩ ቅርስታትን ብግቡእ ተደብቲሩ ኪሕሎ ክም ዘለዎ ናብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት መምርሒ የመሓላልፍ።

ለ. ዝኾነ ይኹን ዚንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ሃብትን ንብረትን ናይ ኣብያተ ጽሕፈትን ኣብያተ ክርስቲያንን ክም ዚተሓዙ ኪግበር መምርሒ የመሓ ላልፍ።

ሐ. ታሪኻዊ ቅርስታት ተደብቲሮም ጉድኣት ከይበጽሖም ካብ ትውልዲ ናብ ትውልዲ ምእንቲ ኪመሓላለፉ ብግቡእ ኪዕቀቡ መምርሒ የመሓላልፍ።

መ. ብስም ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ብሃገር ደረጃ መዘክር (ሙዝየም) ክም ዚቘውም ይገብር።

ኣንቀጽ 47 ክፍሊ ቊጽጽር

ሀ. ንገንዘብን ንብረትን ብሓፈሻኡ ንዚንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ንብረት ቤተ ክርስቲያን ብዚምልከት ዝተመሓላለፈ መምርሒ ኣውጺኡ ብቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ጸደቐ ናብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት የመሓላልፍ ነቲ ዝተመሓላለፈ መምርሒ ድማ ኣብ ተግባር ምውዓሉ ይቈጻጸር።

ለ. ንኣተኣኻኽባን ኣተኣታትዋን ኣወፃፅኣን ገንዘብን ንብረትን ምቊጽጻርን ንነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ይቈጻጸር።

ኣንቀጽ 48 ክፍሊ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን

ሀ. ንካህናትን ምእመናንን መንፈሳዊ መሰሎምን ግዴታኦምን ኪፈልጡን ኪርድኡን ምእንቲ ኪኸእሉ ብቅዱስ ሲኖዶስ ተመሓይሹን ተወሲኑን ዝወፀ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ዝተፈላለየ መምርሒታትን ውሳኔታትን ናብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት የመሓላልፍ።

ለ. ካብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ብይግባይ ዝቐረቡ ጉዳያት ብመሠረት መቕጽዒ ሕጊ ርእዩ ናብ ቀዋሚ ቅዱስ ሲኖዶስ የመሓላልፍ።

ሐ. ብይግባይ ተራእዮም ዝተወሰኑ ንኣፈጻጽማ ነናብ ዚምልከቶ ሃገረ ስብከት ተላኢኾም ንኺፍጸሙ የመሓላልፍ።

መ. ኣብ መንበረ ፓትርያርክ ሓደ መንፈሳዊ ፍርዳዊ ኣካል ይህሉ።

ኣንቀጽ 49 ክፍሊ ርክባት ወፃኢ

ክፍሊ ርክባት ወፃኢ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኣብ ኣንቀጽ 38 ክም ዝተገልጸ ኣብ ትሕቲ መንበረ ፓትርያርክ ኮይኑ ቅዱስ ሲኖዶስ ዚህቦ መምርሒ ብምኽታል ንወፃኢ ዚምልከት ጉዳይ ሥርሑ ይፍጽም።

ኣንቀጽ 50 ክፍሊ ምምሕዳር ገዳማት

ገዳማት ኤርትራ ብሥርዓተ ጻኩሚስን ብናይ ሥምረት ሓድነት ገዳማት ሕግን ይመሓደሩ። ብቅዱስ ሲኖዶስ ዝተመዘዘ ጳጳስ ወይ ቆሞስ ድማ ይእለዩ።

ኣንቀጽ 51 ክፍሊ ጥሮታ

በቲ ብጊዝያዊ ሲኖዶስ ዕለት 24ሓምለ 1984 ዓ.ም. ብዝወፀ ሕጊ ጥሮታ መሠረት ሥርሑ ይፍጽምን የፈጽምን።

ኣንቀጽ 52 ክፍሊ ጠቕላሊ ቊጽጽር

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ተጸዋዕነቱ ንቅዱስ ሲኖዶስ ዝኾነ ላዕለዋይ ጠቕላሊ ተቈጻጻሪ ክፍሊ ተቘውም። ናይዚ ክፍልዚ በዓል መዚ ብቅዱስ ሲኖዶስ ይምዘዝ። ዘድልይዎ ብቑዓት ሠራሕተኛታት ድማ ብቤት

ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ ይምደበሉ። ጠቅላሊ ክፍሊ ቊጽጽር እዚ ዚስዕብ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ። ካብ ቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ ጀሚሩ ክሳዕ ሰበኻ ጉባኤ ንዘሎ ሃብቲ ቤተ ክርስቲያን

ሀ. ገንዘብ ብዚምልከት

ለ. ንብረት ብዚምልከት

ሐ. ኣፈጻጽማ ሥራሕ ብዚምልከት ከምኡውን ቤተ ክርስቲያን ዝገበረቶ ግስጋሴን ክትገብሮ ዚግብኣ ዘይገበረቶን ዘጒደለቶን ማለት ሓፈሻዊ ምንቅስቓስ ሥራሕ ብዚምልከት ኪቈጻጸር ሥልጣንን ሓላፍነትን ስለ ዘለዎ ኣብ 3 ወርሓን ኣብ 6 ወርሓን ኣብ ዓመትን ጸብጻብ ንጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ ኪቕርብ ይግደድ። እድላዪ ኮይኑ እንተ ተረኺበ መንበረ ፓትርያርክ ካልኦት ክፍልታት ኪምሥርት ይኽእል። ኣብ መንበረ ጵጵስና ንኡስ ሃገረ ስብከት ኮነ ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ካብዘን ዝተጠቕሳ እድላዪ ዝኾና ክፍልታት ኪምሥረታ ይኽእላ።

<u>ኣንቀጽ 53 ናይ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ</u>

ናይ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ እዞም ዚስዕቡ እዮም።

1. ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ፣ናይ ገዳማት ኣበምኔታት፣ ካብ ነፍሲ ወከፍ ሃገረ ስብከት ዝተወከሉ ሓሓደ ካህን:ሓሓደ ምእመን፣ ሓሓደ ናይ ቤት ትምህርቲ ሰንበት ተወከልትን፣ብናይ መንበረ ፓትርያርክ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ሓለፍትን ይምሥረት፣
2. ናይ መንበረ ፓትርያርክ ናይ ክፍሊ ኃለፍቲ ናይቲ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣባላት ኮይኖም ጸብጻብ ሥርሖም የቕርቡ።
3. እቲ ፓትርያርክ ናይቲ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣቦ መንበር እዩ።
4. ፓትርያርክ ኣብ ዘይህልወሉ ጊዜ ካብ ቅዱስ ሲኖዶስ ኣባላት ንፓትርያርክ ዚውክል ጳጳስ ናይቲ ጉባኤ ኣቦ መንበር ይኸውን:
5. ናይ መንበረ ፓትርያርክ ዋና ጸሓፊ ናይቲ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ጸሓፊ ይኸውን
6. ናይ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ ኣብ ዓመት ክልተ/2/ ጊዜ ይጋባእ።

<u>ኣንቀጽ 54 ናይ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ መዝነትን ተግባርን</u>

እዞም ዝተዘርዘሩ ዕላማን ተግባርን እናፈጸመን እናኣፈጸመን ብተወሳኺ ናይ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ እዚ ዚስዕብ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ

1.ናይ ሰበኻ መንፈሳውያን ጉባኤታት ሕግን ሥርዓትን ከም ኣድላይነቱ እናመኽረ ከም ዚመሓየሽ ይገብር:ናይ ሰበኻ ምምሕዳርን ናይ ሥራሕ ኣመራርሓን ዘድሊ ሓፈሻዊ መምርሒ የውፅእ: ኣብ ተግባር ከም ዝውዓለ ድማ ምቁጽጻር ይገብር:

2. ብዛዕባ ምምሕዳር ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያን: ብዛዕባ ጉዳይ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ብመሠረት ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሕግን ሥርዓትን መምርሒ የውፅእ።

3.ብብጊዚኡ ካብ ቅዱስ ሲኖዶስ ንዚወፁ መንፈሳዊ ሕግታትን መግለጺታትን ነፍሲ ወከፍ ሰበኻ ምምሕዳር ቤት ጽሕፈት ከም ዚርድኣምን ከም ዚፍጽሞ ምን ይገብር:

4. ካብ ነፍሲ ወከፍ ሃገረ ስብከት ዝቕረቡ ሓፈሻዊ መግለጺታት ምስ ሰምዐ ኣቓዲሙ ነቶም ዝተዳለዉ ናይ መዘራረቢ ኣርእስቲ መሠረት ብምግባር ሓደ ብሓደ ብዛዕባ እቲ ጉዳይ ሓሳብ ተዋሃሂቡን ተመኻኺሩን ይውስን:

5 ናይ ቤተ ክርስቲያን ኣገልግሎት ንምምዕባል ላዕለዋይ ናይ መንፈሳዊ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተማልኡን ናይ ወንጌል ልኡኻትን ትካላትን ናይ ልምዓት:ናይ ግብረ ሠናይ ትካላትን: ብደረጃ ሃገር ከም ዚቘሙን ከም ዚሰፍሑን ይገብር:

6. ካብ መንበረ ፓትርያርክ ዝቐረቡ ዝተፈላለዩ ሃገራዊ ናይ ሥራሕ እማሜታት እናመርመረ ምስ ተሰማምዓሉ ብምልኡ ኮነ ብኽፊል ክም ዚፍቀድ ይገብር

7. ነቲ ዝተፈቐደ ናይ ሥራሕ እማሜታት ዘድሊ ገንዘብ ክፍሊት መጠን ይውስን: ክም ዝተኣከበን ኣብ መዓላ ክም ዝወዓለን ድማ የረጋግጽ:

8. ካብ ነፍስ ወከፍ ክልል ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሓፈሻዊ ምምሕዳርን ንዝተፈላለየ ኣገልግሎት ዚኸፈል ናይ ገንዘብ ክፍሊት ብጊዚኡ ኣታዊ ክም ዝኾነ ይቆጻጸር።

9. ክሳብ 30 ሕዳር ካብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት በብጊዚኡ ዚለኣኽ ዓመታዊ ናይ ገንዘብ መደብ /በጀ ት/ተጸኒዑን ተጻርዩን ምስ ቀረበ ብቤት ጽሕፈት መንበረ ፓትርያርክ ብዚወፅእ መምርሒ መሠረት ትኽክል ምዃኑ ኣረጋጊጹ ቅድሚ 30 ታሕሳስ ናብቲ ለኣኻይ ሃገረ ስብከት ክም ዚምለስ ይገብር።

10. ናብ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ ምሕዳርን ንዝተፈላለየ ኣገልግሎትን ዘድሊ ዓመታዊ ናይ ገንዘብ መደብ /በጀት/ ይምድብ: ይፈቅድ: ኣብ መዓላ ክም ዝወዓለ ድማ ይቈጻጸር።

11. ናይ ሰበኻ መንፈሳውያን ጉባዔታት ገንዘብን ንብረትን ብሒሳብ መጻረዪ ክም ዚምርመር ይገብር።

12. ካብ ነፍስ ወከፍ ሰበኻ መንፈሳውያን ጉባዔታት ንዚእከብ ናይ ገንዘብ ክፍሊትን ንብረትን ሓላፊ ዚኸውን መጋቤ-ሃብታት ናይ ሒሳብ ተቆጻጻራይን መሪጹ ይምድብ።

ክፍሊ ሠለስተ
ሃገረ ስብከት

ኣንቀጽ 55 መንበረ ጵጵስና

ቤት ጽሕፈት ሃገረ ስብከት ብጳጳስ ዚምራሕ መሪሕነ ት ሃገረ ስብከት ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እዩ።

ኣንቀጽ 56 ናይ መንበረ ጵጵስና /ሃገረ ስብከት / መዝነትን ተግባርን

1.ናይ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት ቤት ጽሕፈት ናይቲ ክፍሊ ቤተ ክህነት ላዕለዋይ ቤት ጽሕፈት ስለ ዝኾነ

ሀ. ቅዋም ቤተ ክርስቲያን ዚሕግጎ ኩሉ ናይ ምፍጻም መዝነትን ኃላፍነትን ኣለዎ።

ለ. በዚ ቅዋም ቤተ ክርስቲያን እዚ ኣብ ውሽጢ ሃገረ ስብከት ናይ ሰበኻ መንፈሳውያን ጉባኤታት በብደረጀኦም ክም ዚቖሙ ይገብር።

ሐ. ናይዚ ቅዋም ቤተ ክርስቲያን ዕላማን ሕግታትን ኣብ ውሽጢ እቲ ሃገረ ስብከት ንዚርከቡ ናይ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት ቤት ጽሕፈት ኣገልገልቲ መግለጺ ይሀብ: ክምኡውን ኣብቲ ሰበኻ ንዚርከቡ ካህናትን ምእመናንን በብጊዚኡ እናተዘዋወረ መብርሀን መረዳእታን ይገብር።

2. ናይቲ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ናይቲ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣቦ መንበርን ናይቲ ሃገረ ስብከት ናይ ቤተ ክህነት ምምሕዳር ላዕለዋይ ሓላፍን ስለ ዝኾነ

ሀ. ኣብዚ ኣንቀጽ ንኡስ ኣንቀጽ 1 ንዝተመልከተ ጉዳይ ላዕለዋይ ተቖጻጻሪ ብምዃን እናተኸታተለ ክም ዚፍጸም ይገብር

ለ. ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ብዝሃቦ ውሳኔን መምርሕን መሠረት ዝኾነ ይኹን ናይ መንፈሳውያን ጉባኤታት ጉዳይ ንምፍጻም ንዚምልከቶ ይእዝዝ ነቲ ሥራሕ ከኣ ላዕለዋይ ሓላፊ ኮይኑ ይፍጽም።እናተቈጻጸረ ከኣ

ክም ዚፍጸም ይገብር።

ሐ. ንመራሕቲ ሰበኻ መንፈሳውያን ጉባኤታት በብጊዚኡ መንፈሳዊ ምኽርን መምርሕን ቡራኬን ይህብ: ከምኡውን የበራትዕ ንማኅበረ ምእመናን ድማ እናተዘዋወረ ኣድላዪ ናይ መንፈሳዊ ምኽርን /ፍናን/ሓገዝን ክም ዚረኽቡ ይገብር።

መ. ኣብ ውሽጢ ክልል ሃገረ ስብከት ብመጀመርታ ደረጃን ብይግባይ ዝቐረበን ናይ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ጉዳይ ኣብቲ ሃገረ ስብከት ከም ዚውዳእ ይገብር: እንተኾነ ብይግባይ ንላዕለዋይ ኣካል ምትሕልላፍ ሕጋዊ ኮይኑ እንተ ተረኺበ: ነቲ ጉዳይ እናጽንዐ ከም ኩነታቱን ከም ናይቲ ነገሩ ዓይነት ክብደትን እናተራእየ ናብ መንበረ ፓትርያርክ ቤት ጽሕፈት ወይ ድማ ናብ ቅዱስ ሲኖዶስ ክም ዚቐርብ ይገብር።

ዓንቀጽ 57 ናይ መንበረ ጵጵስና /ሃገረ ስብከት/ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ ኣመሠራርታን ትካልን።

1. ኣብ ውሽጢ ሃገረ ስብከት ዚርከቡ ብንኡስ ሃገረ ስብከት ሰበኻ መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባዔ ዝተመርጸ:ካብ ካህናት ሓደ:ካብ ምእመናን ሓደ:ካብ ቤት ትምህርቲ ሰንበት ሓደ ምስ ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ቤተ ክህነት መራሕ ሥራሕ 4 (ኣርባዕተ) ልኡኻት ኮይኖም ካብ ነፍስ ወከፍ ንኡስ ሃገረ ስብከት ተሓርዮም ኣብ ትሕቲ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት ብሓባር ሓፈሻዊ ጉባኤ ይምሥርቱ።
2. በዚ ኣመሠራርታ እዚ ዝተመሥረተ ናይ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ይጋባእ
3. ብሓፈሻዊ ጉባኤ ተመሪጾም ብናይቲ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ዚረግኣሎም ካብ ክልተ (2) ዘይውሕዱ ካብ ኣርባዕተ (4) ዘይበዝሑ ኣብ ሠለስተ ዓመት ዚልወጡ ናይ ምምሕዳር ኣባላት ይህልውዎ።
4. ናይቲ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ናይቲ ጉባኤ ኣቦ መንበር እዩ

5. ጳጳስ ኣብ ዘይህልወሉ ጊዜ ናይቲ ሃገረ ስብከት ዋና ጸሓፊ ኣቦ መንበር ኮይኑ ይመርሕ
6. እቶም ናይ ምምሕዳር ኣባላት ናይቲ ጉባዔ ኣባላት ይኾኑ: ብተወሳኺ ናይቲ ሃገረ ስብከት ቤት ጽሕፈት ናይ ክፍሊ ሓለፍቲ ናይቲ ጉባኤ ኣባላት ኮይኖም ይሳተፉ: ጸብጻብ ሥርሖም ድማ የቕርቡ።
7. እቲ ናይቲ ሃገረ ስብከት ዋና ጸሓፊ ናይቲ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣቦ መንበር ኮይኑ ኣብ ዚመርሓሉ ጊዜ ካብቲ ሓፈሻዊ ጉባኤ ሓደ ዋና ጸሓፊ ዚኸውን ይምደብ።

ዓንቀጽ 58 ናይ መንበረ ጵጵስና ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ መዝነትን ተግባርን:

ኣብዚ ሕጊዚ ዝተመልከተ ዕላማን ተግባርን እናፈጸመን እናኣፈጸመን ብተወሳኺ ናይ መንበረ ጵጵስና ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ እዚ ዚስዕብ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ።

1. ካብ ቅዱስ ሲኖዶስ ተወሲኑን ተፈቒዱን ካብ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ዝተመሓላለፈ ሕግን መምርሕን መሠረት ናይዚ ሕጊእዚ መሠረታዊ ሓሳብ ክይለቐቐ ንመንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤ ውሽጣዊ ናይ ሥራሕ መምርሕን መመሓደሪኡን ከውፅእ ይኽእል ብሓፈሻኡ ናይ ሃገረ ስብከት ምምሕዳር ሃብትን ንብረትን ኣገልግሎትን ንምስፍሕፋሕ ብምትሕብባር ምቊጽጻር ይገብር:
2. ብመንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ ተዳልዩ ዝቐረበ ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ብሓፈሻኡ ናይቲ ክልል ሃገረ ስብከት ናይ ዝሓለፈ ናይ ሥራሕ ኣፈጻጽማ ናይ ገንዘብን ንብረትን መግለጺ ብምሃብ እናመርመረ በቲ ናይቲ መዘራረቢ ኣርእስቲ መሠረት ብናይ ነፍስ ወከፍ ጉዳያት ውሳኔ የመሓላልፍ:

3.ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሥራሕ ምንቅስቓስ ንምብርታዕ

ንመንፈሳዊ ኣብያተ ትምህርትን ናይ ወንጌል መልእኽቲ ሰበኽትን ናይ ሰበኻ መንፈሳውያን ጉባኤታትን ናይ ዕቤትን ልምዓትን ትካላት:ናይ ግብረ ሠናይ ማኅበራዊ ኣገልግሎትን ኣብ ውሽጢ ሃገረ ስብከት ተመሥሪቶም ክም ዘስፋሕፍሑ ይገብር:

4. ብቅዱስ ሲኖዶስ ተወሲኑ ብዚወሃብ ካብ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ብዚመሓላለፍ መምርሒ መሠረት እቶም ኣብ ውሽጢ ሃገረ ስብከት ዚትክሉ ሓደስቲ ኣብያተ ክርስቲያን ኣብ ዝተወሰነሎም ቦታ ምእንቲ ኪትከሉ ናይ ስምምዕ ውዕል ርእዩን ተመልኪቱን ምስ ተሰማምዓሉ ፍቓድ ይህብ። ነቶም ሓደስቲ ዚምሥረቱ ኣብያተ ክርስቲያን ድማ ርእሶም ምእንቲ ኪኽእሉ ብሃብትን ኣገልግሎትን ክምኡውን ብኻልእ ነገር ዚክኣሎ ሓገዝ ይገብረሎም።

5. ምስ ዚምልከቶም ትካላት ኃላፍቲ እና ተሓባበረ ናይ ግብረ ሠናይ ማኅበራዊ ኣገልግሎት ክም ዚምዕብል ይገብር:

6. ካብ ምምሕዳር ጉባኤ ዝቐረቡ ናይቲ ሃገረ ስብከት ክምኡውን ናይ ነፍስ ወከፍ ንኡስ ሃገረ ስብከት ወይ ወረዳ ዝተፈላለየ ናይ ሓባር ሥራሕ እማመ ታት መርሚሩ ምስ ተሰማምዓሉ ብኽፊል ወይ ብምልኡ ክም ዚፍቀድ ይገብር: ወይ ድማ ከመሓይሽ ይኽእል።

7. ብደረጃ ሃገረ ስብከት ንዚፍጸሙ ናይ ሥራሕ እማመታት ንዝተፈላለየ ኣገልግሎት ዘድሊ ናይ ገንዘብ ክፍሊትን መጠንን ይውስን: ክም ዝተኣከበን ኣብ ተግባር ክም ዝወዓለን ድማ ምቍጽጻር ይገብር:

8. ካብ ነፍስ ወከፍ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ክልል ሓፈሻዊ ምምሕዳር ንዝተፈላለየ ኣገልግሎት ዚኸፈል ናይ ገንዘብ ክፍሊት ብግዚኡ ኣታዊ ክም ዝኾነ ምቍጽጻር: ይገብር

9. ናይቲ ሃገረ ስብከትን ናይ ነፍስ ወከፍ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤታትን ዓመታዊ ናይ ገንዘብ /በጀት/ መርሚሩ ምስ ተሰማምዓሉ

ክሳብ 30 ኅዳር ናብ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ቤት ጽሕፈት ክም ዚመሓላለፍ ይገብር። ናይ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ከኣ እቲ ዝቐረበሉ ዓመታዊ ናይ ገንዘብ ኣመዳድባ በጀት ብትኽክል ክም ዝተሰርሐ ኣረጋጊጹ ቅድሚ 30 ታኅሣሥ ናብ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት መሊሱ ይልእኽ ።

10. ናይቲ ሃገረ ስብከት ገንዘብን ንብረትን ብመጻረዪ ሒሳብ ክም ዚምርመር ይገብር:

11. ካብ ነፍስ ወከፍ መንፈሳውያን ጉባኤታት ዚዋፃእ ናይ ሒሳብ ገንዘብ ክፍሊታትን ንብረትን ኃላፊ ዚኾውን መጋቤ-ሃብታት ክምኡ እውን ናይ ሒሳብ ተቈጻጻሪ ይምድብ ።

12. ናይ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ተጸዋዕነቱ ንመንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ይኾውን።

13 .ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ናይ ገንዘብ (በጀት) ዓመት ካብ 1 ጥሪ ክሳብ 31 ታኅሣሥ ናይ በጀት ዓመት ይኾውን። ናይ ገንዘብ መደብ /በጀት/ብፓትርያርክ ቀሪቡ ብሓፈሻዊ ጉባኤ ይጸድቕ።

14. ናብ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ተወከልቱ መሪጹ ይልእኽ።

<u>ክፍሊ ኣርባዕተ</u>
<u>ቤተ ክህነት ንኡስ ሃገረ ስብከት /ዘኣድያም/</u>

<u>እንቀጽ 59 ቤት ጽሕፈት ንኡስ ሃገረ ስብከት /ዘኣድያም/</u>

ብጳጳስ ወይ ብቆሞስ ወይ ብካህን ዚምራሕ መሪሕነት ንኡስ ሃገረ ስብከት ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እዩ።

<u>እንቀጽ 60 ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከትመንፈሳውያን ሰበኻ ጉባኤታት ኣመሰራርታን ትካልን:</u>

1. ኣብ ውሽጢ ክልል ንኡስ ሃገረ ስብከት ብዝኖም ካብ ሓደ ንላዕሊ ዚኾኑ ኣብያተ ክርስቲያን ብተወከልቶም ብናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት መራሕ ሥራሕ ሊቀ መንበርነት ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ይምሥርቱ።
2. ብሓፈሻዊ ጉባኤ ተመሪጾም ብናይቲ ሃገረ ስብከት ጳጳስ መዝነቶም ዝረጋእሎም ካብ 2 ዘይውሕዱ ካብ 4 ዘይበዝኑ ኣብ ሠለስተ ዓመት ዚልወጡ ናይ ምምሕዳር ኣባላት ይህልውዎ።
3. እቲ መራሕ ሥራሕ ኣብ ዘይህልወሉ ጊዜ ናይቲ ንኡስ ሃገረ ስብከት ዋና ጸሓፊ ኣቦ መንበር ኮይኑ ይመርሕ።
4. ብቑጽሪ እተን ኣብ ክልል ንኡስ ሃገረ ስብከት ዚርከባ ኣብያተ ክርስቲያን ተመሪጾም ዝተወከሉ ሓሓደ ካህን
5. ብቑጽሪ እተን ኣብ ክልል ንኡስ ሃገረ ስብከት ዚርከባ ኣብያተ ክርስቲያን ተመሪጾም ዝተወከሉ ሓሓደ ምእመን:
6.ብቑጽሪ እተን ኣብ ክልል ንኡስ ሃገረ ስብከት ዝርከባ ኣብያተ ክርስቲያን ተመሪጾም ዝተወከሉ ሓሓደ ኣባል ናይ ሰንበት ኣብያተ ትምህርቲ ኣባላት ይኾኑ ።
7. እቲ ናይቲ ንኡስ ሃገረ ስብከት ዋና ጸሓፊ ናይቲ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣቦ መንበር ኮይኑ ኣብ ዝመርሓሉ ጊዜ ካብቲ ሓፈሻዊ ጉባኤ ቃለ ጉባኤ ዚሕዝ ሓደ ዋና ጸሓፊ ይምደብ።

<u>ኣንቀጽ 61 ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ መዝነትን ተግባርን</u>

ሀ. ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ ካብዚ ቀጺሉ ዝተመልከተ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ።

1. ብንኡስ ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ ተዳልዩ ብዝቐረበ ናይ መዘራረቢ ኣርእስቲ መሠረት: ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሰበኻ ኣባላትን:

ዙነታት ኣገልግሎትን ናይ ሥራሕ ኣፈጻጽማን ናይ ገንዘብን ንብረትን ሓፈሻዊ መግለጺ ሰሚዑ ውሳኔ ይህብ።

2. ዝቐረበሉ ናይቲ ሰበኻ ናይ ሓባር እማመ ናይ ዝተፈላለየ ኣገልግሎት መርሓ ግብርን እናመርመረ ምስ ተሰማምዓሉ ርእይቶ ብምሃብ ናብ ሃገረ ስብከት ክም ዚመሓላለፍ ይገብር
3. ካብ ላዕለዋይ ሰባኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ንዝተፈቕደሉ ናይ ሥራሕ እማመ ንዝተፈላለየ ኣገልግሎት ዘድሊ ናይ ገንዘብ ክፍሊት መጠን ይውስን: ክም ዝተኣከበን ኣብ ሥራሕ ክም ዝወዓለን ድማ ምቍጽጻር ይገብር:
4. ተጸኒዑ ንዝቐረበሉ ናይ ን/ሃ ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤ በጀት መርሚሩ ምስ ተሰማመዓሉ ምእንቲ ኪፍቀድ ናብ ልዕሊኡ ይሓትት:
5. ካብ ነፍስ ወከፍ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሓፈሻዊ ምምሕዳር ንዝተፈላለየ ኣገልግሎት ዚኸውን ናይ ገንዘብ ክፍሊት ብጊዜኡ ኣታዊ ክም ዝኾነ የረጋግጽ:
6. ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ገንዘብን ንብረትን ብሒሳብ መጻረዪ ምቍጽጻር ይገብር:
7. ኣብ ትሕቲ መንበረ ፓትርያርክ ዝተዘርዘሩ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ብምምልካት እቲ ናይ ምምሕዳር ጉባኤ በብመሥርዑ ኣጽኒዑ ምስ ኣቕረቦ ክከም ኣድላይነቱ ብደረጃ ን/ሃ ስብከት ክም ዚቐውም ይገብር
8.ናይ ን/ሃ ስብከት ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ተሓዝ ገንዘብን ካልኦት ኣድለይቲ ዝኾኑ ሓለፍትን ይመርጽ
9. ኣድላይነቱ በቲ ጉባዔ ዝተኣምነሉ ሓድሽ ሥርዓትን ዝተፈላለየ መምርሕን መርሚሩ ምስ ተሰማምዓሉ ርእይቶ ብምሃብ ናብ ሃገረ ስብከት ክም ዚመሓላለፍ ይገብር
10. ናይዚ ጉባኤ እዚ ተጸዋዕነት ናብ ሃገረ ስብከት መንበረ ጵጵስና ይኸውን
11. ናብ መንበረ ጵጵስና መንፈሳዊ ሓፈሻዊ ሰበኻ ጉባኤ ተወከልቱ መሪጹ

ይልእኽ:

ለ. ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ቤተ ክህነት መራሕ ሥራሕ መዝነትን ተግባርን:ኣብዚ ሕጊ እዚ ዝተዘርዘረ ዕላማ እናፈጸመ ብተወሳኺ ናይ ን/ሃገረ ስብከት ሊቀ ካህናት እዚ ዚስዕብ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ:

1. ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ቤተ ክህነት መራሕ ሥራሕ ናይቲ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ ምምሕዳር ጉባኤ ሊቀ መንበርን ዋና ኣፈጻሚ ሥራሕን ብምዃኑ በዚ ሕጊ እዝን ካብ ላዕለዋይ ኣካል ብዚወሃብ መምርሕን ውሳኔን መሠረት:ነቲሰበኻ ጉባኤ ምድርጃው፡ምትኽኻል፡ብቃለ ጉባኤ ዝተመዝገቡ ውሳኔታት ከም ዚፍጸሙ ምግባር፡ከምኡውን ናይ ጽሕፈትን ናይ ሕሳብን፡ ኣታሓላልዋ ንብረትን፡ ካልእ ናይቲ ሰበኻ ሥራሕን ብሓፈሻኡ ናይቲ ንኡስ ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ ኃላፍን ተጸዋዕን እዩ:

2. በዚ አንቀጽ እዚ ንኡስ አንቀጽ 1 ዝተመልከተ ሓፈሻዊ ሓሳብ ከም ዘሎ ኮይኑ ናይ ን/ሃገረ ስብከት ቤተ ክህነት መራሕ ሥራሕ

ሀ. ኣብ ውሽጢ እቲ ን/ሃገረ ስብከት ዚርከባ ኣብያተ ክርስቲያን ብምምሕዳር ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ከም ዝደራጀውን ከም ዝባራታዕን ይገብር:

ለ. ኣብቲ ን/ሃገረ ስብከት ዚርከቡ ናይ ቤተ ክህነት ኣገልገልትን ካልኦት ፍቓደኛታትን ብምትሕብባር ኣብዚ ሰበኻ ናይ ምምሕዳር ኣብ ውሽጢ ዝተፈላለየ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ከም ዚሳተፉ ይገብር:

ሐ. ንነፍስ ወከፍ ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ኣብ ኣገልግሎት ዚውዕሉ ናይ ገንዘብ ኣታውን ወጻእን ቅብሊታት ካልኦት ኣድለይቲ ጽሑፋትን ምስ ላዕለዋይ ናይ ምምሕዳር ሰበኻ ብምዝርራብ ብጊዜኡ ኣቕሪቡ ከም ዝከፋፈል ይገብር:

መ. ዝኾነ ይኹን ናይ ሰበኻ ምምሕዳር በዚ ሕጊ እዚ መሠረት ከም ዝተፈጸመ ምቍጽጻር ይገብር:

ሠ. ኣብ ውሽጢ እቲ ን/ሃገረ ስብከት ዚርከቡ ናይ ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላትን ናይ ካልኦት ኃለፍትን :ምርጫ ናብ ን/ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤ ንኺረግእ የቕርብ ከምኡ እውን ካብ ነፍስ ወከፍ ክልል ተዳልዩ ዝቐረበሉ ናይ ውሽጢ መመሓዳሪ ሥርዓትን መምርሕን እማመን ናብ ን/ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ ጉባኤ ቀሪቡ ምስ ተፈቕደ ናብቲ ኽልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን መሊሱ የመሓላልፍ: ንላዕለዋይ ኣካል ድማ የፍልጥ።

ረ. በብጊዜኡ ናይ ዕለትን ናይ ዘወትርን ናይ ሥራሕ መምርሒ ብምድላው ነናብ ሰበኻኡ እናተዘዋወረ ወንጌል እናሰበኸን እናበሰረን ንምእመናንን ብምንቕቃሕ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ከም ዚደራጆን ከም ዚበራታዕን ይገብር:

ሰ. በብጊዜኡ ካብ ነፍስ ወከፍ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ዚኸፈል ናይ ገንዘብ ክፍሊት ኣታዊ ከም ዝኾነ ምክትታል ይገብር: ናብ ሃገረ ስብከት ዝለኣኽ ገንዘብ ድማ ብጊዜኡ ንሃገረ ስብከት ሰበኻ ቤት ጽሕፈት የረክብ

ሸ. ዝኾነ ይኹን ወፃኢ ገንዘብ ን/ሃገረ ስብከት ብዝተፈቕደሉ በጀት መሠረት ከም ዚኣቱ: ከምኡ እውን ናይ ሒሳብ ኣተሓሕዛን ኣተሓሓልዋን በዚ ሕጊ እዚ ኣብ አንቀጽ (61) ብዝተዘርዘረ መሠረት ከም ዝተፈጸመ ምቍጽጻር ይገብር

ቀ. ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ቤተ ክህነት መራሕ ሥራሕ ኣብ ዘይብሉ ን/ሃገረ ስብከት ናይ ቤተ ክህነት ዋና ጸሓፊ ነቲ ናይ ን/ሃገረ ስብከት መራሕ ሥራሕ መዝነትን ተግባርን ደሪቡ ይሠርሕ።

ክፍሊ ኃሙሽተ

ብደረጃ ክልል ቤተ ክርስቲያን ዚምሥረት ሰበኻ ጉባኤ

አንቀጽ 62 ናይ ክልል ቤተ ክርስቲያን ማኅበረ ምእመናን

መንፈሳዊ ጉባኤ

ናይ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ምምሕዳር ብካህን ዚምራሕ መሪሕነት ክልል ሰበኻ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ይኸውን።

ዓንቀጽ 63 ናይ ክልል ሰበኻ ጉባኤ ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ጉባኤ ኣመሠራርታን ትካልን

ናይ ነፍስ ወከፍ ቤተ ክርስቲያን ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ እዚ ዚምልከት ትካል ይህልዎ:

ሀ. ናይ ክልል ሰባኻ ቤተ ክርስቲያን ኣማሓዳሪ ኣቦ-መንበር ዘለዎ ኣብ ዓመት ክልተ /2/ጊዜ ዚጋባእ:ምሉእ ናይ ቤተ ክርስቲያን ከባቢ ምእመናን ዚህልውዎ ሓደ ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ኣኼባ።

ለ. ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ኣቦ-መንበር ዘለዎ:ሓደ ናይ መንፈሳዊ ምምሕዳር ናይ ሥራሕ ፈጻሚ ጉባኤ:

ሐ.ናይቲ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ቤት ጽሕፈት ናይ ቤተ ክርስቲያን ቤት ጽሕፈት እዩ።

መ. ናይቲ ሰበኻ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ዝተፈላለየ ኣገልግሎት:ይኸውን

ዓንቀጽ 64 ናይ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣፈጻጽማ ሥራሕ

1. ናይ ክልል ማኅበረ ምእመናንን ምእመናትን ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ናይ ሰበኻ ናይ ምርጫ ሥነ-ሥርዓት ዘፈጽም ካብቲ ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ሰበኻ ዝተፈላለዩ ዞባታትን ሰፈራትን ዝተኣከቡ ካህናትን ምእመናንን ዚርከብዎ ካብ 5 ዘይውሕዱ ካብ 7 ዘይበዝኑ ኣባላት ዘለውዎ ኣምራጺ ጉባኤ ይሰይም።
2. ንውድድር ዚቐርቡ ሕጹያት ብሕዝቢ ይርቀሑ ንጊዜኡ ድማ ብሓፈሻዊ ጉባኤ ብድምጺ ንኣባልነት ይምረጹ።
3. እቶም ዝተመርጹ ኣባላት ሰበኻ ጉባኤ ዋና ጸሓፍን ናይ ክፍሊ ሥራሕ ኃለፍትን መሪጾም ይምድቡ።
4. ሰበኻ ምምሕዳር ጉባኤ ኣጽኒዑ ዓመታዊ ሚዛን ገንዘብ /በጀት/ምስ መደበ ንኺፍቀድ ደረጅኡ ሓልዩ ንሃገረ ስብከት ክሳብ 30 መስከረም ይሓትት
5. እቲ ሓፈሻዊ ጉባኤ፥ካብ ምምሕዳር ዝቐረበ ናይቲ ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ናይ ገንዘብን ንብረትን ከምኡውን ናይ ሥራሕ ውፅኢት መግለጺ ኪሰምዕን ኪዝትን ኣከራኻሪ ዝኾነ ነገር ከጋጥም ከሎ ድማ ብድምጺ ብልጫ ወሲኑ ናብ ዝምልከቶ ላዕለዋይ ኣካል ከማሓላልፍ ይኽእል።
6. ናይዚ ጉባኤ ተጸዋዕነት ደረጅኡ ሓልዩ ንሃገረ ስብከት መንበረ ጵጵስና ይኸውን:
7. ናብ ናይ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ተወከልቱ መሪጹ ይልእኽ

ዓንቀጽ 65 ናይ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ኣባላት ምምሕዳር ጉባኤ

ናይ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላት መደብን ብዝኀን ኣመራርጻን ናይ ኣገልግሎት ዘመንን ብዛዕባ ተተካኢ ኣባላትን ከም ኡውን ናይ ምርጫ ምስዓርን ምርጋእን ዚምልከት ኣብ ታሕቲ ብዝተዘርዘሩ ሕግታት መሠረት ይፍጸም።

ዓንቀጽ 66 መደብን ብዝኀን ኣባላት

ናይ ሰበኻ ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላት ብዝኁ ምስ ኣማ ሓዳሪ ካብ ሓሙሽተ ዘይውሕዱ ካብ ሾብዓተ ዘይበዝኑ ይኾኑ፥እዚኦም ድማ ካብ ውሉደ ክህነት ሠለስተ፥ካብ ምእመናን ክልተ፥ካብ ተመሃሮ ቤት ትምህርቲ ሰንበት ሓደ፥ እቲ ሻብዓይ ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ኣመሓዳሪ ኣቦ መንበር ይኸውን። ኣመሓዳሪ ኣብ ዘይተሸ መሉ ቤተ ክርስቲያን እቲ ቀሺ ገበዝ ኣቦ መንበር

ኮይኑ ይመርሕ። ምክትል ኣቦ መንበር ብሕጊ እቲ ጉባኤ መሠረት ካብቶም ዝተመርጹ ኣባላት ውሉደ ክህነት ወይ ምእመን ዕድሚኡ ካብ 30 ዓመት ዘይውሕድ ብቑዕ ክእለት ዘለዎ ይምረጽ።

ኣንቀጽ 67 ኣመራርጻ ኣባላት

ናይ ውሉደ ክህነት ተመረጽቲ

1. መደበኛ ኣገልገልቲ ውሉደ ክህነት ዝኾኑ ካብ ስኽራን፣ካብ ፍቕሪ ገንዘብ፣ ካብ ትዕቢት፣ ካብ ተንኮል ካብ ውዲት፣ሻራ ዝረሓቑ ግብረ ገብነቶምን ትሕትናኦምን ዝተመስከረሎም።
2. ንኣገልግሎት ቤተ ክርስቲያን ንጸሎት ዚነቕሑ:ንስብከተ ወንጌል ዚተግሁ:
3. ብጉድለት-ገንዘብ ተኸሲሶም ብጉባኤ ዘይተበየኖም ብፍርዲ ቤት ብገበን ዘይተፈርዶም: ኪኾኑ ኣለዎም።

ኣንቀጽ 68 መምዘኒ ተመረጽቲ ምእመናን

1. ሥጋኡን ደሙን ዝተቐበሉ ሰዓብቲ እምነት ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ዝኾኑ: ብኣባልነት ዝተመዝገቡ: ዚግብኦም ክፍሊት ዝኸፈሉ ይኾኑ:
2. ንቤተ ክርስቲያን ዘለዎም ተገዳስነት ብተግባር ዘርኣዩ
3. ኣተሓሳስብኦም ብፍቕረ ንዋይ፣ብሥጋዊ ጥቕምን፣ ብዓሌትን ብሀርፋን ሥልጣንን ዘይተዓብለሉ
4. ካብ ተንኮል ካብ ሻራ፣ካብ ስኽራን ካብ ፍቕረ ንዋይ፣ዝረሓቑ:ብግብረ ገብነቶምን ትሕትናኦምን ዝተመስከረሎም፣
5. ኣብቲ ከባቢ ነበርቲ ዝኾኑ፣ዕድሚኦም ካብ 25 ዓመት ንላዕሊ ዝኾኑ ምእመናንን ምእመናትን ይምረጹ ካብ ተመሃሮ ቤት ትምህርቲ ሰንበት ግና ዕድሚኡ/ኣ ካብ 18- 25 ዓመት ዝኾነ/ት ይምረጽ፣ ኣብ ምምራጽ ኣባላት ናይ ጾታ ፍልልይ ኣይግበርን፣
   ዕድሚኡ/ኣ ካብ 18-24 ዓመት ዝኾነ/ት ኣታዊ ሃልዩዎ/ዋ ዚግባእ ንቤተ ክርስቲያን ዝኸፈለ/ት ይምረጽ/ትምረጽ። ካብ 25 ዓመት ንላዕሊ

ዝዕድሚ ኡ/ኣ ግድን ክኸፍል /ክትከፍል ይግባእ እንተ ዘይከፈለ/ት ግና ንምርጫ ኣይቀርብን/ኣይትቐርብን:

ኣንቀጽ 69 ዘመን ኣገልግሎት ተመረጽቲ ኣባላት

ሀ. ንኣባልነት ዝተመርጸ ካህን ወይ ምእመን ኣብ ዝተመርጸሉ ኣገልግሎት ዝጸንሓሉ ጊዜ ሠለስተ ዓመት ይኸውን። እቲ ጽቡቕ ኣገልግሎት ዘበርከተ ኣባል እናተራእየ ሕቶይ ኮይኑ ብምቕራብ ከም ብሓድሽ ኪምረጽ ይከኣል እንተኾነ ካብ ክልተ ጊዜ ንላዕሊ ብተኸታታሊ ኪምረጽ ኣይከኣልን፣ሓደ ሓደ ናይ ምርጫ ጊዜ እናሓለፈ ግና ኪምረጽ ይከኣል።

ለ. ኣብ ሥራሕ ዘለዉ ናይቲ ጉባኤ ኣባላት ናይ ሥራሕ ጊዜኦም ቅድሚ ምውድኡ እንተወ ሓደ ቅድሚ ሓደ ወርሒ ናይ ሓደስቲ ኣባላት ምርጫ ይፍጸም።ነገር ግን እቶም ሓደስቲ ኣባላት ሥርሖም ዚጅምሩሉ እቶም ኣብ ሥራሕ ዘለዉ ኣባላት ናይ ሥራሕ ጊዜኦም ምስ ኣብቀዐ እዩ።

ኣንቀጽ 70 ተተካእቲ ኣባላት

ሓደ ኣባል ናይ ሥራሕ ጊዜኡ ቅድሚ ምውድኡ ብሞት ወይ ብናይ ሥራሕ ቅያር ምኽንያት ወይ ነዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሱን ዝተዘርዘሩን እንቀጻት ኣማሊኡ ብዘይ ምርካቡ እቲ ቦታ ክፉት እንተ ደኣ ኮይኑ፣ኣብቲ ዝኃለፈ ምርጫ ካብቶም ዝተመርጹ ኣባላት ቀጺሉ ዝበዝሐ ድምጺ ዝረኸበ ኣባል ኮይኑ ኣብቲ ክፍቲ ቦታ ይትካእ። ነዚ ዚትክእ ኣባል እንተ ዘይተረኺቡ ግና ብማኅበረ ምእመናን ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ብድምጺ ብልጫ ተመሪጹ ነቲ ዝተባህለ ቦታ ወይ መደብ ብኣባልነት ከም ዚትካእ ይግበር፤እቲ ተተካኢ ኣባል ዘገልግለሉ ድማ ናይቲ ዘመን ምርጫ ክሳብ ዚፍጸም ይኸውን።

ኣንቀጽ 71 ምርጋእ ወይ ምስዓር ምርጫ

ሀ. ኣብ ክልል ቤተ ክርስቲያን ኮነ ኣብ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሰበኻ ጉባኤ ዚፍጸም ምርጫ ኩሉ በቶም መራሕቲ ሥራሕ ናብቲ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ቀሪቡ ይረግእ፣

ሰ. እቲ ጳጳስ ነቲ ኣፈጻጽማ ምርጫ ትኽክል ኮይኑ እንተ ዘይረኸቦ ግና ነቲ ምርጫ ኬመሓይሽ ወይ ኪሰርዝ ሥልጣን ኣለዎ።

ሐ. ናይ ሰባኻ ጉባኤ ኣባላት ተመሪጾም ሥርሖም ምስ ጀመሩ ገንዘብ እንተ ኣጥፍኡ ወይ ካልእ ሽግር እንተፈጠሩ እቲ ናይ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ኪስዕሮም፥ካብ ኣባልነት ኬውርዶም ሥልጣን ኣለዎ።

ኣንቀጽ 72 መዝነትን ተግባርን ምምሕዳር ሰባኻ ጉባኤ

ኣቐዲሙ ዝተዘርዘረ ዕላማን ተግባርን እናፈጸመ ብተወሳኺ ናይ ከባቢ ቤተ ክር ስቲያን ሰበኻ ጉባኤ መንፈሳዊ ምምሕዳር እዚ ዚስዕብ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ።

1. ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ብዚፈቕዶ መሠረት ናይቲ ቤተ ክርስቲያን እምነትን ሥርዓትን ይሕሉ። እዚ ናይ ምምሕዳር ጉባኤ: ኣብ ሰሙን ክልተ ጊዜ ይእከብ።
2. ብዛዕባ ንዋየ ቅዱሳትን ቅርስታትን ኣታሓላልዋ መጻሕፍትን እናዘተየ ይውስን:
3. ንምሥጢረ ቤተ ክርስቲያን ኣምልኮተ እግዚኣብሔርን ዚምልከት ጉዳይ ኬጋጥም ከሎ ብናይ ካህናት ፍሉይ ጉባኤ ምስ ተመርመረ ኣድላዪ ኮይኑ እንተ ተረኸበ ርእይቶ ብምሃብ ናብ ላዕለዋይ መንፈሳዊ ምምሕዳር ክም ዚቐርብ ይገብር:
4. ብዛዕባ ምምሕዳር ካህናት እናጽንዐ ብይን ይህብ ነቲ ብያኔኡ ከኣ ንን/ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ሰበኻ ጉባኤ የፍልጥ:
5. ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ ብዝሃቦ መምርሒ መሠረት ናይዚ ሕጊ'ዚ ዕላማ ዝተሓለወ ኮይኑ ብስም እቲ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን:

ሀ. ይኸሰስ: ይኸሰስ

ለ. ውዕል ምውዕዓል ኣድላይ ኮይኑ ምስ ዚረኸቦ ድማ ንላዕለዋይ ኣካል ኣፍሊጡ ምስ ኣርግኦ ይወዓዓል

6. በዚ ሕጊ እዚ ብዝተዘርዘረ መሠረት ናይ ሰባኻ ምእመናን ዚኸፍልዎ ክፍሊትን ሓፈሻዊ ኣታውን ናብ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ባንኪ ሕሳብ ኣታዊ ይገብር:
7. በብጊዜኡ ካብ ቤት ጽሕፈት እቲ ቤተ ክርስቲያን ናይ ዝቐረበ ናይ ሥራሕ መግለጺ እናመርመረ ውሳኔ ይህብ:ናይቲ ሰበኻ ተቘጻጻሪ ዘቕረቦ ናይ ሕሳብ መርመራ መግለጺ ሰሚዑ ድማ ውሳኔ የመሓላልፍ:
8. ናይቲ ሰበኻ ክፍሊ ምቍጽጻር ነቲ ሕሳብ ምምርማርን ምቍጽጻርን ልዕሊ ዓቕሙ ኮይኑ እንተ ተረኺቡ ካብ ላዕለዋይ ኣካል ወይ ከኣ ከም ኣድላይነቱ ካብ ካልእ ቦታ ናይ ምቍጽጻር ሓገዝ ብምሕታት ከመርምር ይኽእል።
9. ናይ ክልል ሰበኻ መንፈሳዊ ሓፈሻዊ ጉባኤ: ናይ ቤተ ክርስቲያን ምምሕዳር ኣመራርሓን ትካልን፥ነዚ መሠረታዊ ሕግን ሥርዓትን ከይለቐቐ ዚመሓየሽሉን ኣብ ሥራሕ ኪውዕል ዚኽእለሉን ኩነታት እናጽንዐ፥ ናብ ሃገረ ስብከት ሓሳብ ኬቕርብ ይኽእል።
10. ናይ ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ሰባኻ ጉባኤ፥ቤት ጽሕፈትን ናይ ሥራሕ ክፍልታትን ይምሥርት፥
11. ናይዚ ሕጊ እዚ መሠረታዊ ሓሳብ ከይለቐቐ ነቲ ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ሰበኻ ዘድልዩ ናይ ውሽጢ ምምሕዳር ሕጊ መምርሕን እማመን ኣዳልዩ ናይቲ ከባቢ ማኅበረ ምእመናን ሓፈሻዊ ጉባኤ ፈሊጥዎ ብወገኑ ድማ ምስ ተሰማምዓሉ ኪፍቀድ ናብ ን/ሃገረ ስብከት ሰበኻ መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ የቕርብ፥
12. በቲ ዝተፈቕደ ውሽጣዊ መመሓደሪ ሕጊ፥መምርሕን እማመን መሠረት :ንዝተፈላለዩ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ዝርዝር ናይ ሥራሕ መምርሕን መርሃ ግብርን የዳሉ ኣፈጻጽምኡ ድማ ይቆጻጸር:

13.ብምኽንያት ናብ ንኡስ ሃገረ ስብከት ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ዝተወከሉ ልኡኻት ናይ ከባቢ ቤተ ክርስቲያን ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላት ቍጽሪ ካብ 7 እንተደኣ ውሒዱ መተካእተኦም ተጠባበቕቲ /ካልእ ኣባላት ይትክኡ:

14. ናይዚ ጉባኤ እዚ ተጸዋዕነት ደረጃኡ ሓልዩ ንሃገረ ስብከት መንበረ ጵጵስና ይኸውን።

<u>ኣንቀጽ 73 ናይ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ኣመሓዳሪ መዝን ተግባርን</u>

በዚ ሕጊ እዚ ዝተመልከተ ዕላማን ተግባርን ንምፍጻም እቲ ኣመሓዳሪ እዚ ዚስዕብ መዝነትን ተግባርን ይህልዎ

1. ናይ ቤተ ክርስቲያን ኣመሓዳሪ ናይ ቤተ ክርስቲያን ሰበኻ ዋና ኣፈጻሚ ሥራሕ ብምዃን በዚ ሕጊ እዝን ነዚ ሕጊ እዚ ተመርኲሱን ብዚወፅእ ውሽጣዊ ሥርዓት መሠረት ብዛዕባ ማኅበረ ምእመናን ሓፈሻዊን መፈሳዊ ጉባኤ ብዛዕባ ምምሕዳር ጉባኤ ናይ ሥራሕ ኣፈጻጽማ ብሓፈሻኡ ኣብ ሰበ ኻ ቤተ ክርስቲያን ንዘሎ ምምሕዳር ኃላፍን ተጸዋዕን እዩ።

2. ኣብዚ ኣንቀጽ እዚ ብንኡስ ኣንቀጽ 1 ዝተመልከተ ከም ዘለዎ ኾይኑ:

ሀ. ብዛዕባ ምምሕዳር ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያን ሰበኻ ምምሕዳር ይመርሕ:

ለ. ኣብ ውሽጢ እቲ ሰበኻ ትምህርቲ ስብከተ ወንጌል:ናይ ካህናት ኣገልግሎት ቤት ትምህርት ሰንበት:ናይ ግብረ ሠናይ ማኅበራዊ ጉዳይን ኣገልግሎትን በቲ ዘሎ ሕግን ሥርዓትን መሠረት ከም ዚምሥረትን ብትኽክል ኣብ ሥራሕ ከም ዚውዕልን ከም ዜስፋሕፍሕን ግቡእ ጻዕርን ምቍጽጻርን ይገብር ናይ ዝተፈላለዩ ክፍሊ ሥርሓት ድማ የተሓባብርን: ይፍጽምን ከም ዚፍጸም ይገብርን

ሐ. ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ኣገልገልትን ካህናትን ምእመናንን ናይ መንነት ወረቐት ከም ዘለዎምን ኣብ ውሽጢ ሰበኻ ዚነብሩ ምእመናን ከም

ዝተመዝገቡን:ናይ ጥምቀተ ክርስትና+ናይ ሥርዓተ መርዓ+ናይ ምዉታን መዝገብን ተመዲቡ ዚሥርሓሉ ምዃኑ የረጋግጽ

መ. ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ኣታዊ ገንዘብ ብትኽክል ኪእከብ+ዝኾነ ይኹን ብሕጊ ዝተፈቕደ ዚንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ሃብትን+ንብረትን ኪሕሉ ብጉባኤ ምምሕዳር ዝተጸንዐ ብዝተወሰነ መሠረት ኣብ ግቡእ ሥራሕ ከም ዚውዕል ይገብር።

ሠ. ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ዓመታዊ ናይ ገንዘብ ኣመዳድባ /በጀት/ ተዳልዩ ናብ ምምሕዳር ጉባኤ ቀሪቡ: ናይ ምምሕዳር ጉባኤ ድማ ኣጽኒዑ ናብቲ ናይቲ ሰበኻ ምእመናንን ሓፈሻዊ መንፈሳዊ ጉባኤ ቐሪቡ ምስ ኣመነሉ ካብ ኣዕሊ ብዝተፈቕደ መሠረት:ዓመታዊ ሚዛን: ገንዘብ /በጀትን/ ዝኾነ ይኹን ወፃእን ብምእዛዝ ከም ዚሥርሓሉ ይገብር:

ረ. በዚ ሕጊ መሠረት ካብ ኣዕለዋይ ኣካል ምስ ተፈቕደ+ናይቲ ውዕል ረቂቕ ድማ ብጉባኤ ምምሕዳር ምስ ጸደቀ+ ምስ ም/ኣቦ መንበር ኮይኑ ብስም እቲ ቤተ ክርስቲያን ውዕል ተዋዓዒሉ ይፈራረም።

ሰ. ናይ ምምሕዳር ጉባኤ ምእንቲ ኪእከብ መጸዋዕታ የመሓላልፍ+ብጉባኤ ብዝተዋህበ ብይን መሠረት ኪሥረሓሉ ንኣፈጻጽምኡ ምቍጽጻር ይገብር።

ሸ. ናይ ሰበኻ መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ ኣባላትን ናይ ዋና ጸሓፍን ናይ ዝተፈላለዩ ናይ ክፍሊ ሓለፍትን ምርጫ ምእንቲ ኪረግኣሉ ናብ ሃገረ ስብከት የመሓላልፍ:

ቀ. እቲ ኣመሓዳሪ ብስም እቲ ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ምምሕዳር ጉባኤ ብዛዕባ ኵነታት ናይቲ ሰበኻ ካህናትን+ ምእመናንን+ ብዛዕባ ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያንን+ ብዛዕባ ገንዘብን+ንብረትን ከምኡውን ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ክፍልታት ናይ ሥራሕ ኣፈጻጽማ መግለጺ ናብቲ ሓፈሻዊ ጉባኤ የቕርብ። ናይቲ ሓፈሻዊ ጉባኤ ውሳኔ ድማ ናብ ን/ሃገረ ስብከት ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ የመሓላልፍ።

በ.ብዘይካ'ዚ ድማ በዚ ሕጊ እዚ መምርሒ ዝተወሰነሉ ተግባር ኩሉ ይፍጽም።

ተ. ናይ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ኣቦ-መንበር ኣብ ዘይህልወሉ ጊዜ እቲ ም/ኣቦ መንበር ሥልጣነ ክህነት ዘይብሉ እንተደአ ኾይኑ:ብጀካ ንምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ዚምልከት:ናይ ኣቦ-መንበር ተግባር ይፍጽም።

ምዕራፍ ሾብዓተ (7)

መንፈሳዊ መዓርጋት

ኣንቀጽ 74 ኣሰያይማ መዓርገ ዲቁና

መዓርገ ዲቁና ኪቕበል ዚግብእ ተመሃራይ:-ዓጸዌ ሆኅተ፤እናጉንስጢስ፥ መዘምር፥ ንፍቀ-ዲያቆን፥ኮይኑ ብናይ ሠለስተ ዓመት ተመክሮ ብግቡእ ቤተ ክርስቲያን ዘገልገለ፥ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን ዘጠናቐቐን ሙያ ግብረ ዲቁና ዝተማሀረን ግዕዝን:ትግርኛን ብግቡእን ብዘረድእን ዜንብብ፥እሩም ዝጠባዩ ኣብ" 1ጢሞ.3:8-11" ዘሎ ዘማልእ። ብዘመናዊ ትምህርቲ ድማ ብዝተኻእለ መጠን ካብ ማእከላይ ደረጃ ዘይትሕት ዝተማሀረ ኪኸውን አለዎ። ዕድሚኡ ካብ 15 ዓመት ንላዕሊ ኮይኑ ብድንግልና ይኹን ብቓል ኪዳን ዝተመርዓወ: ብገበን ተኸሲሱ ብቤት ፍርዲ ገበነኛ ኮይኑ ዘይተረኸበ: መዓርገ ዲቁና ኪሸየም ይኽእል።

ኣንቀጽ 75 ኣሠያይማ መዓርገ ክህነት

ንመዓርገ ክህነት ሕጹይ ኮይኑ ዚቐርብ ዲያቆን:-ወኢይ ኩን ኣሓዱሂ ቀሲስ ዘኢየኣምር ነገረ መጻሕፍት ኣምላካውያት ሠናያት ወፈድፋደስ አርባዕቱ ወንጌላት ብዚብሎ መሠረት ግዕዝ እንቢቡ ብትግርኛ ብምት ርጓም ንምእመናን ዜረድእ፥ሥርዓት ቅዳሴ ብግዕዝን ዕዝልን ዘዝይም: ኪዳናት መስተብቍዓት ፥ሊጦናት:ዘይነግሥ፥ ኣሥርቆት፥ኃምስቱ ኣእማደ ምሥጢር ፥ነገረ መለኮት ፥ሰብዓቱ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ዚፈልጥ፥እሩም ዝጠባዩ:ብሥነ-ሥርዓት ዚመላለስ: ማለት ዘይሕሱ፥ገጽ ሰብ ርእዩ ዘየዳሉ፥

ዘይዋቓዕ መስተ ዘየብዝኅ፥ሻራ ዘየልዕል ንጹሕ፥ሕያዋይ፥ቀጻዕ ሰብነቱ፥ ካብ ኩሉ ነገር ሰብነቱ ዚዕቅብ፥ንምምዓድ ዚግደስ፥ብትምህርቲ ወንጌል ሕዙናት ዜጸናንዕ: ኣብ 1ጢሞ.3:2-11; ቲቶ.1:6-9 ዝተጠቕሰ ትእዛዝ ዝፈጸመን ብማኅበረ ምእመናን ተመሪጹ ዝቐረበን ካብ ካልኣይ ደረጃ ዘይትሕት:ዘመናዊ ትምህርቲ ዝተማሀረን ዕድሚኡ ብዝተኻእለ መጠን ካብ 30 ዓመት ዘይውሕድን:ብገበን ተኸሲሱ ገበነኛ ኮይኑ ዘይተረኸበ: ብበዓልቲ ቃል ኪዳኑ መጻምርቱ ፍቓድ ዝረኸበ ይኸውን።

ኣንቀጽ 76 ካብ ማዕርገ ክህነት ዘስዕር/ወይ ብቀኖና ዜቕጽዕ ኣበሳ:-

ሀ. ካብ መዓርግ ዜስዕር

ዝዘመወ፥ መማለዲ ሂቡ ዝተሾመ፥ ሰበይቱ ዝፈትሐ፥ ንስሓ ምእመናን ዘይቅበል፥ክልተ ጊዜ ክህነት ዝተሸመ ብሓሶት ዝመሓለን ዝመስከረን፥ ዚሰክር፥ ገንዘቡ ብሓረጣ ዘለቅሐ ዚዋቓዕ ዚጥንቁል ዘጠንቁል:ኣብ ካልእ እምነት ከይዱ ዝተጠምቀ፥ኪሠርቕ ዝተረኸበ ሕይወቱ ንምጥፋእ ዝሃቀነ፥ ኣካሉ ባዕሉ ዘጕደለን፥ፈቲሑ ካልኣይቲ ሰበይቲ ንዜእቱ ሰብ ዝባረኸ: ክልተ ኣኅዋት ንዘእተወ ወይ ሰበይቲ ኃዉ ንዝወረሰ ወይ ኃዉ ሰብኣያ ሓሙታ ንዘእተወት ዝባረኸ፥ ኣብ ቤት ፍርዲ ተኸሲሱ ብገበን ዝተፈርደ።

ለ. ብቀኖና ዘቕጽዑ በደላት:-

ድኻታት ኪርድኡ ዚቃወም፥ዜጣቍስ፥ ዝዕበ:ንሕጊ ፈሊጡ ዘይሰርሓሉ ብዛዕባ መንፈሳዊ ጉዳይ ቤተ ክርስቲያን ብዚምልከት ንኤጲስቆጶስ ከየፍቀደ ናብ ካልእ ዝኸደ፥ ትእዛዝ ኤጲስቆጶስ ዝጠሓሰ፥ ዝኣበየ፥ሕሉኽ ዝበልዐ ፥ዚጻረፍ።

ኣንቀጽ 77 ኣገባብ ኣመራርጻ ኤጲስቆጶስ:-

ሀ. ኣምራጺ ኮሚቴ ካብ 5 ዘይውሕዱ ካብ 7 ዘይበዝሑ ካብ ውሽጢ ሲኖዶስ ይሽየም:

ለ. ኣብ ናይ ሓደ ቦታ ኤጲስቆጶስ 3 ሰብ ይወዳደሩ:

ሐ. ብዝኒ መረጽቲ፥ብሲኖዶስ ይውሰን፥ ካብ ሃገረ ስብከት ካብ 5 ዘርፍታት ማለት ካብ ካህናት፥ ካብ ሊቃውንቲ፥ ካብ ምእመናን፥ ካብ ናይ ቤት ትምህርቲ ሰንበት እድመጽቲ ተመሪጾም ይቐርቡ። ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስን ናይ ገዳማት ኣበምኔታትን ብኣዕሊ ይኸውን።

መ. ናይ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ብዝኒ መረጽቲ ቅዱስ ሲኖዶስ ይውስን።

ሠ. ኣመራርጻ ድማ ብምሥጢር ይኸውን።

<u>እንቀጽ 78 ናብ መዓርግ ኤጲስቆጶስ ዘብቅዕ መምዘኒ</u>

ሀ. ብትውልዱ ኤርትራዊ ዝኾነ

ለ. ብሃይማኖቱ ተዋሕዶ ኦርቶዶክስ

ሐ. ብድንግልና ዝመነኮሰ

መ. ድሕሪ ምንኩስናኡ እንተ ወሓደ ንዓሠርተ ዓመት ኣብ ገዳም ዘገልገለን ናይ ሥራሕ ፍረ ዘበርከተን:ድሕሪ ናይ 5 ዓመት ኣገልግሎት ትምህርቲ ንምቕጻል እንተኸደ ግና ኣብ ኣገልግሎት ከም ዘሎ ይሕሰበሉ

ሠ. ብትምህርቲ ሃይማኖት ወይ ድማ ብነገረ መለኮት ፍልጠት ዘለዎን ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ኣጸቢቑ ዚፈልጥን፥ካብ መሰልጠኒ ካህናት ምስክር ወረቐት ዝሓዘ ወይ ከኣ ናይ ተመክሮ ክእለት ዘለዎ፥

ረ. ብሥነ ምግባር ዝተመስገነ፥ ጥዑይን ጕደሎ ኣካልን ዘይኮነ:

ሰ. ዕድሜኡ ካብ 40 ዓመት ንላዕሊ ዝኾነ:

ሸ.ናይ ምምሕዳር ልምድን ክእለትን ዘለዎ ኮይኑ ኣብ ገዳም ከሎ ከም ሊቀ ረድእ፥ መጋቢ፥ ገበዝ፥ወይ ኣበምኔት፥ብምኻን ዘበርከቶ ናይ ሥራሕ ፍረ ኣብ ግምት ይኣቱ:

<u>እንቀጽ 79 ኣሰያይማ ኤጲስቆጶስ:</u>

ምርጫ ኤጲስቆጶስ ብቕዱስ ሲኖዶስ ምስ ጸደቐ ብፓትርያርክ ተቐቢኡ ይሽየም። ቃል ማሕላ ብምፍ ጻም ከኣ መንበሩ ይርከብ።

<u>እንቀጽ 80 መዝን ተግባርን ኤጲስቆጶስ</u>

ሀ. ናይታ ሃገረ ስብከት ናይ መንበረ ጵጵስና ቤት ጽሕፈት ላዕለዋይ ኃላፊ ኮይኑ ይመርሕን የመሓድርን:

ለ. ናይ ገዳማት ኣበምኔታት ከምቲ ሕጊ ገዳም መሠረት ተመሪጾም ምስ ተሸሙ የጽድቐሎም

ሐ. ናይ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ኣባል እዩ:

መ. ኣብ እንቀጽ 56 ዝተዘርዘሩ ይፍጽምን የፈጽምን

ሠ.ሓድሽ ቤተ ክርስቲያን ምስ ተሓንፀ ባዕሉ ወይ ድማ ንሱ ዝወከሎ ሥርዓተ ምቕባእ ይፍጽም።

<u>እንቀጽ 81 ካብ ማዕርግ ምውራድ</u>

ኤጲስቆጶስ ካብ ማዕርግ ኪወርድ ከሎ በቲ ኣብ ኣንቀጽ 93 ዝተመልከተ ኣገባብ ካብ ማዕርግ ይወርድ።

<u>እንቀጽ 82 ኤጲስቆጶስ ኪገብሮ ዚግባእን ካብ ስራሕ ዜዕርፈሉ ጊዜን ዕረፍቱን</u>

ሀ. ብናይ ቅዱስ ፓትርያርክ ፍቓድ እንተ ዘይኮይኑ ካብ ሃገረ ስብከቱ ወፃኢ ካብ 15 መዓልቲ ንላዕሊ ኪጸንሕ ኣይፍቀድን

ለ. ፍረ ሥርሑ (ጸብጻብ) ኣብ ዓመት 2 ጊዜ ናብ ቅዱስ ሲኖዶስ የቕርብ:

ሐ. ኣብ ጊዜ ዕረፍቱ (ሞቱ)ኣብ ሃገረ ስብከቱ ይቕበር ኣገዳሲ ኩነታት እንተ ኣጋጠመ ግና ብናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ፍቓድ ኣብ ካልእ ቦታ ይፍጸም። እታ ሃገረ ስብከቱ ድማ ግቡእ መሰሉ ተማልኣሉ

መ. ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ናይ ጵጵስና መዓርጉ ብፍቓዱ ኪሓድግ ኣይፍቀድን።

ሠ. ካብታ ዝተሸመላ ዕለት ጀሚሩ ዘጥረዮ ዝኾነ ይኹን ሃብትን ንብረትን ናይ ሃገረ ስብከቱ ሃብቲ ይኸውን።

ረ. ኵሉ ጻዕሩን ሥርሑን ንሃገረ ስብከቱ ድኣ ይኸውን እምበር ብዝኾነ ይኹን ምኽንያት ካብ ሃገረ ስብከቱ ወፃኢ ትካላት ከቕውም ኣይፍቀደሉን።

አንቀጽ 83 ፓትርያርክ

ፓትርያርክ ማለት ርእሰ ኣበው፡ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ማለት እዩ።

አንቀጽ 84 ኣገባብ ኣመራርጻ ፓትርያርክ

ሀ. ኣምራጺ ኮሚ ቴ:-

ኣምራጺ ኮሚቴ ብጠቕላላ 17 ኣባላት ይሀልውዎ። ንሳቶም ከኣ ካብ ሽዱሽተ ሃገረ ስብከት ማለት፥ኣሥመራ፥ሓማሴን፥ኣከለጉዛይ፥ሠራየ፥ሰንሒት ባርካ ጋሽን ሰቲትን ሳሕልን፥ሰምሃርን ደንከልን፥ነፍስ ወከፈን ከክልተ ኣባላት፥ ካብ ካህናት፥ ካብ ቤት ትምህርቲ ሰንበት:ካብ ሊቃውንትን ምእመናንን፥ክልተ/2 ካብ ናይ ሥምረት ሓድነት ገዳማት:/3/ ከኣ ካብ ናይ ሲኖዶስ ኣባላት እዮም። ኣገባብ ኣመራርጽኦም ከኣ ካብ ነፍስ ወከፍ ን/ሃገረ ስብከት ካብተን ኣርባዕተ ክፍልታት ሓሓደ ብድምጺ ብልጫ ተመሪጾም ናብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ይለኣኹ። ካብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ብድምጺ ብልጫ ነታ ሃገረ ስብከት ዝውክሉ ክልተ/2/ ሰባት ተመሪጾም ናይ ኣምራጺ ኮሚቴ ኣባላት ኮይኖም ናብ መንበረ ፓትርያርክ ይለኣኹ።

አንቀጽ 85 ንፓትርያርክ ዘብቅዕ መምዘኒ

ኣብ ርእሲ'ቲ ኤጴስቆጳስ ኪምረጽ ከሎ ዘማልኦ ነጥብታት ማለት ኣብ ኣንቀጽ 78 ዝተጠቕሰ

ሀ. ጳጳስ ዝኾነ

ለ. ሕጊ ዲዲስቅልያ ከም ዚፈቕዶ: ዕድሚኡ ካብ ሓምሳ ዓመት ንላዕሊ ዝኾነ

አንቀጽ 86 መዝን ተግባርን ኣምራጺ ኮሚቴ

1. ከካብ ሃገረ ስብከቶምን ቦታኦምን ተመሪጾም ምስ መጹ ኣብ ር/እ/ ደብረጽዮን ቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያን ዙሎም ጳጳሳት ኣብ ዘለዉሉ ቃል ማሕላ ይፍጽሙ:ብናይ ሓደ ሰሙን ሱባኤ ጾምን ጸሎትን ድማ ሥርሖም የካይዱ።
2. ካብ ማእከሎም ኣቦ መንበርን ጸሓፊኦምን ይመርጹ:
3. ቅኑዕን ሓቀኛን ምርጫ ንኸካይዱ ይጽዕሩን ይቆጻጸሩን
4. ንፓትርያርክነት /3/ ሠለስተ ሕጹያት ረቒሖም ናይ ምርጫ ሥነ-ሥርዓት የፈጽሙ።

አንቀጽ 87 አባል አምራጺ ኮሚቴ ክማልኦም ዘለዎ ነጥብታት

1. ቅዱስ ቊርባን ዝተቐበሉ:/ቆረብቲ/ ዝኾኑ:
2. ዕድሚኦም ካብ 25 ዓመት ንላዕሊ ዝኾኑ:
3. ብሥነ-ምግባሮምን ፍልጠቶምን ነዚ ተግባር እዚ ብቑዓት ምዃኖም ዝተመስከረሎም
4. ብዝኾነ ይኹን ገበን ተኸሲሶም ብቤት ፍርዲ ዘይተ ፈርዶም ይኾኑ።

አንቀጽ 88 ቊጽሪ መረጽቲ አባላት

ንፓትርያርክ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ንምምራጽ ዚውክሉ ሰባት ቊጽሮም 318

ይኸውን። ንሳቶም ከኣ:

ሀ. ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ ብምልኦም 18

ለ. ካብ ገዳማት ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ/ቲያን 20

ሐ. ካብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት

1. ኣሥመራ ሃገረ ስብከት 45
2. ሓማሴን ሃገረ ስብከት 45
3. ሠራየ ሃገረ ስብከት 45
4. ኣከለጉዛይ ሃገረ ስብከ ት 45

5.ሀ. ሰንሒት ሃገረ ስብከት 25

ለ. ጋሽን ሰቲትን 35

ሐ. ባርካ 10

መ. ሳሕል 5

6.ሀ. ስምሃር 10

ለ. ደንከል 5

7. ቅዱስ ሲኖዶስ ባዕሉ ኪመርጾ ዝፈቐደሎም 10

8. ኣብ ወፃኢ ዚርከባ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ነፍስ ወከፈን ሓሓደ

.... ድምር ....

<u>ኣንቀጽ 89 ኣብ ምርጫ ፓትርያርክ ኣዕለዋይ ተቆጻጻሪ</u>

ሀ. ኣብ ሥነ-ሥርዓት ምርጫ ፓትርያርክ ኣዕለዋይ ተቆጻጻርን ጥርዓን ተመልኪቱ ዚብይንን ቅዱስ ሲኖዶስ እዩ።

ለ. ሲኖዶስ ዝሃቦ ውሳኔ ድማ ናይ መወዳእታ እዩ።

ሐ. ጥርዓን ምስ ቀረበ ኣብ ውሽጢ ክልተ መዓልቲ ይፍጸም።

መ. ብዛዕባ ሕጹያት ተመረጽቲ ዚምልከት ጥርዓን:እንተ ኾይኑ ቅድሚ ናይ ምርጫ መዓልቲ ስማት ተመረጽትን ስእሎምን ካብ ዝተገልጸሉ ዕለት ክሳብ 2 መዓልቲ ኣብ ዘሎ ጊዜ ኪቐርብ ይኽእል።

ሠ. ብዛዕባ ጉድለት ኣፈጻጽማ ምርጫ ዚቐርብ ጥርዓን እቲ ድምጺ ተቖጺሩ ክሳብ ዝፍጸም ኪቐርብ ይኽእል:ስም እቲ ምሩጽ ምስ ተገልጸ ዚቐርብ ጥርዓን ግና ተቐባልነት የብሉን።

<u>ኣንቀጽ 90 ዝተመርጸ ፓትርያርክ</u>

ናይ ምርጫ ሥነ-ሥርዓት ተፈጺሙ ብቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ጸደቐ እቲ ዝተመርጸ ፓትርያርክ ቃል ማሕላ ብምፍጻም መንበሩ ይርከብ።

ኣንቀጽ 91 ስመ መዓርገ ፓትርያርክ:

እቲ ፓትርያርክ ካብ ዝተሰየመሉ ዕለት ጀሚሩ ብፁዕ ወቅዱስ ይበሃል። ስሙ ድማ ኣብ ኩለን ኣብያተ ክርስቲያን ብጸሎት ይዝከር።

ኣንቀጽ 92 ናይ ፓትርያርክ መዝን ተግባርን

ሀ. እቲ ፓትርያርክ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኃላፊ ብምኻን ናይ ሃይማኖት መሠረትን ሥርዓተ ቤተክርስቲያንን ይሕሉን/ ክም ዚሕሎ ይገብርን። ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ኣቦ መንበር ኮይኑ ጉባኤ ይመርሕ:ብሓፈሻ ኣብ ውሽጢ ሃገር ኮነ ኣብ ወፃኢ ሃገር ንዘለዋ ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ኣብያተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ኣቦ እዩ።

ለ. እቲ ፓትርያርክ ኣብ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ኣብያተ ክርስቲያን ኤርትራ ሃገረ ስብከትን ኣብ ወፃኢ ንዚሽየሙ ጳጳሳትን:ኤጴስቆጳሳትን መንፈሳዊ ፍትሒ ኣንቀጽ 5 ብዚእዝዞ መሠረት ምስ ሲኖዶስ ኮይኑ ይሸይም።

ሐ. ቅዱስ ሲኖዶስ ምስ ተሰማምዓሉ ንብፁዓን ጳጳሳት ናይ ሊቀ ጵጵስና መዓርግ ናይ ምሃብ ሥልጣን ናይቲ ቅዱስ ፓትርያርክ እዩ።

መ. ብዛዕባ ጉዳይ ቤተ ክርስቲያን ናይ መንግሥቲ ፍቓድ ኣብ ዘድልየሉ ጊዜ ብዚግባእ ኩነታት የሓትት ናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ ዘድሊ ኮይኑ እንተ ተረኺበውን ንቅዱስ ሲኖዶስ ኣኪቡ ብምብያን በቲ ብያኔ መሠረት ክም ዝፍጸም ይገብር።

ሠ.ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ምስ ካልኦት ኣብያተ ክርስቲያንን መንፈሳውያን ትካላትን ብዛዕባ ዝተገብረ ርክብ ምስ ቅዱስ ሲኖዶስ ኮይኑ ይብይን።

ረ. ናይ ቅዱስ ፓትርያርክ መንበር ኣብ ከተማ ኣሥመራ ርእሰ ኣድባራት ደ/ጽዮን ቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያን እዩ።

ሰ. ናይ ቤተክርስቲያን ሃብትን ንብረትን ብጥንቃቐ ይሕሉ:ክም ዚሕሎ ድማ

ይገብር፡

<u>ኣንቀጽ 93 ካብ መዓርግ ምውራድ</u>

እቲ ፓትርያርክ ንሃይማኖት ተዋሕዶ ኮነ ንትምህርተ መለኮት ዘፋልስ፣ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ዘይሕሉ፡መዓርጉ ዘጽርፍ ኮይኑ እንተ ተረኺበ ብሲኖዶስ ምስ ተጸንዐ ብናይ ሲኖዶስ ውሳኔ ካብ መዓርጉ ክም ዚወርድ ይግበር። ካብ መዓርጉ ቅድሚ ምውራዱ ግና ምእንቲ መሰሉ ኪከራኸር መሰሉ ሕልው እዩ። ብተወሳኺ እቲ ፓትርያርክ ናይ ምሕሳብ ክእለቱ እንተ ደኺሙ ምዝራብ ዘይኽእል እንተኾይኑ ሓካይምን ፍርቂ ናይ ሲኖዶስ ኣባላት ዘይምኽኣሉ እንተ ኣሚኖም ወይ ፍርቂ ኣባላት ሲኖዶስ ጉባኤ ይገበር ኢሎም እንተ ሓተቶም ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት እምቢ እንተ በለ ካብ መዓርጉ ክም ዚወርድ ይግበር።

<u>ኣንቀጽ 94 እቃቤ መንበር</u>

ፓትርያርክ ካብ ሥልጣን እንተ ወረደ ወይ ክኣ እንተ ሞተ ካብ ኣባላት ቅዱስ ሲኖዶስ ሓደ ኣባል ብሲኖዶስ ተመሪጹ እቃቤ መንበረ ፓትርያርክ ኮይኑ ይሸየም።

<u>ኣንቀጽ 95 መዝን ተግባርን ዓቃቤ መንበር</u>

ሀ. ኃላፍነት እቲ ዓቃቤ መንበረ ፓትርያርክ፡ ክሳብ ፓትርያርክ ዚሽየም እቲ ዝነበረ ተሓልዩ ክም ዚጸንሕ ምግባር እዩ። ምሻም፣ምውራድ፣ ምውሳኽ፡ኮነ ምንካይ ወይ ካብቲ ዝነበረ ሓሊፉ ሓድሽ ሥርዓት ምውፃእ ኣይክእልን እዩ።

ለ.ዓቃቤ መንበረ ፓትርያርክ ብኣምራጺ /ረቋሒ/ ኮሚቴ ንምርጫ ተወዳዳሪ እንተ ኮይኑ ግና ቅዱስ ሲኖዶስ ካልእ ዓቃቤ መንበረ ፓትርያርክ ብሕጹጽ ይትክእ።

ሐ. እቲ ዓቃቤ መንበረ ፓትርያርክ፣ ክሳብ እቲ ንፓትርያርክነት ዝተመርጸ ሥርዓተ ሽመትን፣ሥርዓተ መሕላን ፈጺሙ መንበሩ ዚርከብን ጥራይ፡ክም ሕቃቤ መንበረ ፓትርያርክ ኮይኑ ክገልግል ይጸንሕ

<u>ኣንቀጽ 96 ናይ መንበረ ፓትርያርክ ዋና ጸሓፊ መዝን ተግባርን</u>

1.መንፈሳዊነቱን ዘመናዊ ትምህርቱን ዝተመስከረሉ ናይ ምምሕዳር ሥራሕ ልምዲ ዘለዎ ተመሪጹ ናይ መንበረ ፓትርያርክ ዋና ጸሓፊ ኮይኑ ብፓትርያርክ ይሸየም። እቲ ዚምረጽ ቆሞስ ካህን ወይ መዘምር ይኸውን።

2. ናይ መንበረ ፓትርያርክ ዋና ጸሓፊ ተጸዋዕነቱ ንፓትርያርክ እዩ።

3. ብዛዕባ ምምሕዳራዊ ኣብያተ ጽሕፈትን ኣብያተ ክርስቲያንን በብጊዚኡ ብቅዱስ ሲኖዶስ ወይ ብፓትርያርክ ዚውሃቡ መምርሒታትን ትእዛዛትን ናብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ክም ዝመሓላለፍ ይገብር። ኣብ ግብሪ ምውዓሎም ድማ ይቆጻጸር።

4. ካብ ነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት ዚቐርቡ ሕቶታትን ጉዳያትን ድማ ከከም ኣድላይነቱ ምስ ፓትርያርክ ብምምኻር ናብ ናይ ሲኖዶስ ቀዋሚ ኮሚቴ ክም ዚቐርብ ይገብር።

5. ነቲ ናይ መንበረ ፓትርያርክ ዋና ቤት ጽሕፈትን ኣብኡ ዝርከቡ ክፍልታት ሥራሕን የተሓባብርን ይመርሕን።

6. ብነፍስ ወከፍ ሃገረ ስብከት በብዓይነቱ ናይ ቤተ ክርስቲያን ሥርሓትን ንኻልእ ዚኸውንን ተጸኒዑ ዚቐርብ ዓመታዊ በጀት ናብ ቅዱስ ፓትርያርክ ክም ዚቐርብ ይገብር። ብቕዱስ ሲኖዶስ ምስ ተፈቕደ ድማ ኣፈጻጽምኡ ይቆጻጸር።

7. ብዛዕባ ሥራሕ መንበረ ፓትርያርክ ዚገልጽ ዓመታዊ ጸብጻብ ኣጽኒዑ ናብ ፓትርያርክ የቕርብ ቅዱስ ፓትርያርክ ክኣ ነቲ ዝቐረበሉ ዓመታዊ ጸብጻብ ናብ ቅዱስ ሲኖዶስ ኣቕሪቡ ክም ዚውሰን ይገብር።

8. ሓፈሻዊ ምምሕዳራዊ ጠቕላሊ መ/ ፓትርያርክ ናይ ክፍሊ ሥራሓትን ይመርሕን የፈጽምን።

9. ቅዱስ ፓትርያርክ ዝመደበሉን ዝኣዘዞን ካልእ ተመሳሳሊ ሥራሓትውን

ይፍጽም።

ምዕራፍ ሸሞንተ (8)
ማ እ ከ ል ነ ት

አንቀጽ 97 ሓፈሻዊ ሃብቲ ቤተ ክርስቲያን

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ዚንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስን ሓፈሻዊ ሃብትን ንብረትን ብማእከልነት ትጥቀምን ትምራሕን።

አንቀጽ 98 ምንጪ ሃብቲ ቤተ ክርስቲያን

ሀ. ናይ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ክፍሊት:

ለ. ዕሽር /ኣሥራት/

ሐ. በብዓይነቱን ኣታዊታት:

1 መብጽዓ
2. ምጽዋት
3. ህያብ/መባእ/
4. ካብ ቤት ትምህርቲ ዚርከብ ኣታዊ:
5. ካብ ዝተፈላለየ ንብረት መሸጣ ዚርከብ:
6. በዚ ናይ ኣታዊ ኣርእስቲ ዘይተጠቕሰ ዝኾነ ይኹን ኣታዊ:
7. ካብ ክራይ ንብረት ኣታዊ:
8. ካብ ሕርሻ:
9. ካብ ሕክምና
10. ካልእ በብዓይነቱ ናይ ኣታዊ ምንጭታት ብምፍጣር ዚርከብ ገንዘብን ንብረትን ይኸውን።

መ. ተወሳኺ መምርሒ ቅዱስ ሲኖዶስ የውፅእ ።

አንቀጽ 99 ኣተኣኻኽባን ኣወፃፅኣን ገንዘብ ቤተ ክርስቲያን

ኣተኣኻኽባን ኣወፃፅኣን ገንዘብ ቤተ ክርስቲያን ብዚም ልከት ቅዱስ ሲኖዶስ መምርሒ የውፅእ።

አንቀጽ 100 መንባብር ፓትርያርክን ጳጳሳትን መነኮሳትን

መንባብሮ ፓትርያርክን፥ ጳጳሳትን፥ መነኮሳትን፥ መነንቲ ኦርድእትን ብሓድነት/ ብዘይደሞዝ/ ኮይኑ፥ ስለ ኣፈጻጽማኡ ድማ ብሕጊ ይውሰን።

አንቀጽ 101 መንባብሮ ኣገልገልቲ ውሉደ ክህነት

መንባብሮ ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያን ውሉደ ክህነት ብደሞዝ ኮይኑ ቅዱስ ሲኖዶስ ብዜውፅእ መምርሒ ይውሰን።

ምዕራፍ ትሽዓተ (9)
ኣመሓደርትን ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያንን

አንቀጽ 102 ዚሸየሙ ኣመሓደርቲ

ናይ ኣድባራት ኣመሓደርቲ ሙያኦምን ግብረ ገብነቶምን ምስ ተፈልጠሎም ምስ ተረጋገጸን ብናይ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ፍቓድን ክታምን ይሸየሙ።

አንቀጽ 103 ዚሸየሙ ኣገልገልቲ

ገበዝ፥መሪጌታ፥ርእሰ ደብር፥ ኣነባባሪ፥ሊቀ ዲያቆን ዚብሉ መዓርጋተ ሢመት ብግንባር ብዜገልግሉ ናይቲ ቤተ ክርስቲያን ካህናት መራጽነት ተመሪጾም በቲ ናይ ቤተ ክርስቲያን ኣመሓዳሪ ኣቕራቢነት ብናይ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ይሸየሙ።

አንቀጽ 104 መምዘኒ

በብደረጃኡ ዚሸየሙ ናይ ቤተ ክርስቲያን ተሸየምቲ ካብ ትዕቢት፥ ካብ ተንኰል፥ካብ ስኽራን፥ካብ ሻራ፥ ካብ ናይ ግላዊ ጥቕሚ ዝረሓቑ:ግብረ ገብነቶምን ትሕትናኦምን ዝተመስከረሎም ኪኾኑ ይግባእ።

ናይ ሰበኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ምምሕዳር ብናይ ካህናትን ምእመናንን ናይ ሕብረት ሥራሕ ዝተመሥረተ ስለ ዝኾነ ናይቲ ሰበኻ ናይ ዝተፈላለየ ኣገልግሎት ኬማልእ ዚኽእል ደሞዝ ዚረኽቡ ካህናት ብዝሠርሕዎ ሥራሕ ክይተወሰነ ናይ ካልእት ፍልጠት ኅብረትን ኪውሰኽ ክሎ ስለ ዝኾነ

ሀ. ኣብ ዝተፈላለየ ኣብያተ ጽሕፈት ኣብ ሥራሕ ዚርከቡ ካህናት ብፍቓድ ጊዜ ኣብ ዝረኽብሉ እዋን/ሰዓታት/ ክከም ሙያእምን ክም ድልየቶምን ምምሕዳር ጉባኤ ብዘውፅኦ ናይ ሥራሕ መደብ መሠረት ኣብ ውሽጢ እቲ ሰበኻ ዚርከቡ ዝተፈላለዩ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ብሓላፍነት ኮነ ብተረዳእነት ናይ ምግልጋል መሰል ኣለዎም።

ለ. ምእመናን ድማ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ኣብ ዘይምልከት ኣብ ዝኾነ ናይ ሥራሕ መደብ እናተዋፈሩ ዝመረጽዎ ናይ ኣገልግሎት ሥራሕ ብፍቓዶም ጊዜ ኣብ ዚረኽቡሉ ሰዓታት ብሓላፍነት ኮነ ብተረዳእነት ካብኦም ዚድለ ኣገልግሎት ብናፃ ኬበርክቱ ክርስቲያናዊ መሰሎምን ግዴታኦምን እዩ

ሐ. ኣብ ውሽጢ እቲ ክልል ሰበኻ ዚርከቡ ደሞዝተኛታት ኮነ ብናጻ ኣገልግሎት ናይ ምምሕዳር ሓላፍነት ዘለዎም ካህናት፡ዲያቆናት፡ መዘምራን መንእሰያት፡ ሽማግሌታት፡ ብሓፈሻኡ ካብ ወገን ካህናትን ምእመናንን ዅሎም ኣብ ትሕቲ ጽላል ሓንቲ ቤተ ክርስቲያን ዝተኣከቡ ስለ ዝኾኑ ነንሕድሕዶም ብወገንን ፡ ብዘመድን፡ብዓሌትን፡ብማይቤትን፡ብዕድመን ብዖታን፡ብመዓርግን ሥልጣንን ምኽንያት ብመንፈስ ጽልኢ ክይተፈላለዩ ናይ እግዚኣብሔር ሓደ ቤተ ሰብ ስለ ዝኾኑ ብፍቕሪ ተኣሳሲሮም ናይቲ ሰበኻ ዕላማን ተግባርን ንምፍጻም ብሓባር ኪሰለፉ ይግባእ።

<u>እንቀጽ 105 መሰልን ግዴታን ካህናት</u>

1. **መሰል**:

ሀ. ኣብ ውሽጢ እቲ ምምሕዳር ዜገልግሉ ካህናት:

ዝተፈላለየ ኣገልግሎት ክም ናይ ሥራሕ ሙያእም ብዕለት፡ኣብ ሰሙን፡ ኣብ ወርሕን፡ዓመትን ብዚሀብዎ ኣገልግሎት መጠን ደሞዝ ናይ ምርካብ:

ለ. ኣብ ወርሒ ንዚኸፈሎም ናይ ጥሮታ ክፍሊት ዘማልኡ ካህናትን ንዝተፈላለዩ ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያን እታ ቤተ ክርስቲያን ብእትኽፍሎ መጠን ናይ ጥሮታ ኣበል ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።

ሐ. ኣብ ትሕቲ መንበረ ፓትርያርክ ሓፈሻዊ ቤት ጽሕፈት ዚመሓደር ኣብ ነፍስ ወከፍ ኣብያተ ክርስቲያን ሰባኻ መንፈሳዊ ጉባኤ ዚርከቡ ናይ መጻሕፍቲ ትርጉም፡ናይ ጸዋትወ ዜማ፡ናይ ቅዳሴን ቅኔን መምህራን ፡ናይ ምሥራሕ ኃይሎም ክይደኸመ ክሎ ብምኽንያት ዕድመ ጥራሕ ጥሮታ ኽይወፁ ብቅዱስ ሲኖዶስ ናይ ምሥራሕ መሰሎም ዝተሓለወ እዩ።

<u>2.ግቡእ</u>:

ሀ. ካህናትን ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያንን ንዝተቐጽርሉ ሥራሕ ብምሉእ ኃይልን ክእለትን ኪሠርሑ ይግባእ

ለ. ናይ ጥሮታ ክፍሊት ምኽፋልን ናይ ሥራሕ ሰዓታት ምኽባርን ክአ ግዴታ ኣለዎም:

ሐ. ነፍስ ወከፍ ካህን:ኣብ ውሽጢ እቲ ሰበኻ ተመዝጊቡ ግቡእ ክፍሊት ንዚኸፍል ምእመን ብናጻ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ናይ ምሃብ ግዴታ ኣለዎ።

መ.ነፍስ ወከፍ ካህን ብመምህረ ንስሓ ንዝሓዞም ደቁ ኪምህርን ኬመዝግብን ግዴታ ኣለዎ: ክምኡውን እቲ ዝተወሰነ ክፍሊት ብግዚኡ ኬኽፍልን ኪተግህን ኬዘኻኽርን ሓላፍነት ኣለዎ:ነፍስ ወከፍ ካህን ብመሠረት ሕጊ ቤተክርስቲያን ሥርዓት ሓልዩ ክም ዚሕሎ ኪገብር: ካብቲ ንቤተክርስቲያን ዜንቅፍን ዜንውርን ተግባር ዅሉ ኺርሕቕ ድማ ግዴታኡ እዩ።

ዕንቀጽ 106 መሰልን ግዴታን ምእመናን

1.**መሰል**:

ሀ. ኣብ ውሽጢ ክልል ሰበኻ ነባሪ ዝኾነን ኣብቲ ሰበኻ ጉባኤ ብኣባልነት ተፈሊጡ ዝተመዝገበን: ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ኣማሊኡ ወረቐት መንነት ዝተዋህቦን:ምእመን ካብ ቤተ ክርስቲያን ንምእመናን ዚግባእ ኣገልግሎት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ:

ለ. በዚ ሕጊ እዚ ካብ ዝተገልጸ ክፍሊት ሓሊፉ ምእመናን ንካህናት ካልእ ገንዘብ ኪኸፍሉ ኣይግደዱን:ካህናትውን ኪሓቱ ኣይግባእምን።ኣብ ካልእ ሰበኻ ኪኸፍል ድማ ኣይግደድን እዩ።

ሐ. ሓደ ምእመንኣብቲ ዝነበረሉ ክልል ሰበኻ ቤተክርስቲያን ዚግብኦ ኽፍ ሊት እንተ ደኣ ኸፊሉ ብተወሳኺ ኣብ ካልእ ሰበኻ ኪኸፍል ኣይግደድን እዩ።

መ. ሓደ ጋሻ ኣብ ካልእ ሰበኻ እንተ ደኣ ሞይቱ:ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ተኸታሊ ምዃኑ ብመሰኻኽር እንተ ተረጋጊጹ ናይ ዕለት ጸሎተ-ፍትሓት ይግበረሉ።

2. **ግቡእ**:

ሀ. ናይቲ ክልል ሰበኻ ምእመናን ገንዘብ ብምኽፋል ብምምሕዳር፣ ብትምህርቲ፣ብልምዓት ብማሕበራዊ ናብራ ፣ኣገልግሎትን ብሓፈሽኡ ብሃብትን፣ብኽእለትን፣ብጉልበትን፣ንምርዳእ ኣብ ውሽጢ እቲ ክልል ሰበኻ ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ ሥራሕ ክፍልታት ብምስታፍን ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ከገልግል ክርስቲያናዊ ግዴታ ኣለዎም።

ለ. ዝኾነ ይኹን ኣብ ሓደ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ዚነብር ምእመን ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይማኖት ሰዓቢ ዝኾነ: ኣብቲ ክልል ሰበኻ ምምዝ ጋቡ በዚ ሕጊ እዚ ዝተወሰነ ክፍሊት ምኽፋል ናይ ኣባልነቱ ወረቐት መንነት መሓዝ: ቤተሰቡን ደቁን ብዝርዝር ኣመዝጊቡ ነፍስ

ወከፎም ናይ ኣባልነት ወረቐት መንነት ክም ዚሕዙ ይገብር :ንደቆም ኣብ ቤት ትምህርቲ ሰንበት ናይ ሃይማኖት ትምህርቲ ክም ዚከታተሉን ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን ክም ዚሕልዉን ናይ ምግባር ግዴታ ኣለዎም።

ሐ. ዝኾነ ይኹን ምእመን ሕጊ ቤተ ክርስቲያን ዚስዕርን ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን ነቒፉ ዜንቅፍ: ክብሪ ቤተ ክርስቲያን ኣዋሪዱ ዜዋርድ ኪኸውን ኣይግባእን ብመሠረት ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን: ብትምህርቲ ቅዱሳት መጻሕፍቲ እናተመርሐ: በቲ ዝተወሰነሉ ናይ ምእመን ደረጃ ጸኒዑ ኪነብር ግቡኡ እዩ።

መ. ንሰበኻ መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤ ዝተመርጸ ምእመን በቲ ዝተዋህቦ ሓደራ ነቲ ዝተመርጸሉ ሥራሕ ኪፍጽም ግቡእ እዩ። ካብዚ ሓሊፉ ግና ኣብ ዝኾነ ይኹን ኣብ ውሽጣዊ ምምሕዳር ምሥጢራት-ቤተ ክርስቲያን ጣልቃ ኺኣቱ ኣይግባእን ንሰበኻ መንፈሳዊ ምምሕዳር ጉባኤን ንኻልእ ሥራሕን ዝተመርጹሉ'ሎም ሓለፍትን ብሓደራ ዝተቐበልዎን ሥራሕ ብትግሃት እቲ ጉባኤ ክም ዚሰፍሕን ክም ዚሕይልን ምግባር: እቲ ሕጊ ኪሕሎ: ምእመናን ኪበዝሑ መንእሰያት ብሥርዓት ቤተ ክርስቲያን ክም ዜዓብዩ ምግባር ዝተፈላለየ ኣታዊ ምንጪ ክም ዚፍጠርን እቲ ዚግባእ ኣታዊ ኩሉ ብጥንቃቐ ኽም ዚሕሎ ምግባር ግቡኦም እዩ።

ምዕራፍ 10
ሕጊ መቕጻዕቲ

ኣብ ልዕሊ እዚ ሕጊ እዝን ኣብ ልዕሊ ሓፈሻዊ ሥርዓት ቤተ ክርስቲያንን ንዚሲዕር ኣባል ዚውሰዱ ሕጋዊ ስጉምትታት።

ዕንቀጽ 107 ደረጃ መቕጻዕቲ

ዝኾነ ይኹን ኣባል ቤተ ክርስቲያን መደበኛ ኣገልጋልን ሠራሕተኛን ንሕጊ መመሓደሪ መንፈሳዊ ሕግን ሓፈሻዊ ሥርዓት ቤተ ክርስቲያን ዚሥዕር ከከም ኩነታቱ

ሀ. መጀመርታ ብናይ ቀረባ ሓላፊኡ ነቲ ዝበደሎ በደል ብምጥቃስ ናይ ቃል ምኽርን ተግሣጽን ይወሃቦ

ለ. ኣብ ካልኣይ ጊዜ በቲ ናይ ቀረባ ሓላፊኡ ወይ ብላዕለዋይ ኣካል ንዝበደሎ በደል ብምጥቃስ ናይ ጽሑፍ መጠንቀቕታ ይወሃቦ

ሐ. 1. በዓል ደሞዝ ኣገልጋሊ ወይ ሠራሕተኛ እንተ ኾይኑ ብናይ ክፍሉ ሓላፊ ክሳብ ናይ 10 መዓልቲ ደሞዝ መቕጻዕቲ ካብዚ ንላዕሊ ዘቕጽዕ እንተ ኾይኑ ግና ብኣመሓዳሪ ሰበኻ ጉባኤ ዚምራሕ ክፍሊ ሕግን ሥነ ሥርዓትን ወይ ድማ ኣብ ዚሠርሓሉ ክ/ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ዚወሃብ ብያኔ ይኸውን።

2. እቲ በደል ዝፈጸመ ኣገልጋሊ መደበኛ ወርሓዊ ደሞዝ ዘይብሉ እንተ ኾይኑ ግና ብቀኖና/ጾም/ብሳምንታዊ ኣገልግሎት ይቕጻዕ።

መ. ኣብ ራብዓይ ጊዜ ንዝተወሰነ ጊዜ ካብ ሥራሕ ብምእጋድ ካብ ሥራሕ ምፍናው ካብ ኣባልነት ብምስራዝ ኪብየን ይከኣል። እንተኾነ እቲ ናይ መወዳእታ ብይን ካብ ሥራሕ ምስንባት ወይ ድማ ኣባልነት ምስራዝ ኪጸንዕ ዚኽእል ናብ ሃገረ ስብከት ቀሪቡ ደረጃኡ ሓልዩ ምስ ተበየነ እዩ።

3. ዝኾነ ይኹን ኣገልጋሊ ቤተ ክርስቲያን ሠራሕተኛን ንዝተመደበሉ ሥራሕ ኪፍጽም ግቡእ እዩ። ነዚ ዝጠሓሰ ድማ ኣብ ኣንቀጽ 1 ካብ ፊደል ሀ ክሳብ ፊደል ሐ ብዝተዘርዘረ መሠረት ብኣመሓዳሪ ቤተ ክርስቲያን ብዚምራሕ ክፍሊ ሕግን ሥነ- ሥርዓትን ኮሚቴ ወይ ድማ ብናይ ክፍሉ ሓላፊ መቕጻዕቱ ይምደበሉ። እቲ መቕጻዕቲ ብቀኖና /ብጾም/ ወይ እቲ በደል ከቢድን ተደጋጊሙ ዝተፈጸመ እንተ ኾይኑ ወይ ክኣ ሥልጣነ ክህነት ክሳዕ ምስዓር ዚበጽሕ ኮይኑ እንተ

ተረኺቡ ብጉባኤ ካህናት ምስ ተጻረየ እቲ ካህን ካብ ኣገልግሎት ተኸልኪሉ ይጸንሕ እሞ እቲ ጉባኤ ብይን ኪወሃቦ ናብ ናይ መንበረ ጵጵስና ሃገረ ስብከት ፍሉይ ቃለ ጉባኤ የመሓላልፍ።

4. ናይ ካህን በደል ንሃይማኖት ዚነክእ ማለት ንኣምልኮተ እግዚኣብሔርን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ነቒፉ ዜንቅፍ ክሒዱ ዜኽሕድ እንተ ኾይኑ እቲ ጉባኤ ብናይ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ደረጃኡ ሓልዩ ናብ ቅዱስ ሲኖዶስ ይቐርብ እቲ ዚወሃብ መቕጻዕቲ ድማ ክሳዕ ምውጋዝ ዚበጽሕ ይኸውን።

5. ዝኾነ ይኹን ኣባል ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ወይ ድማ በቲ ሰበኻ ምምሕዳር መንፈሳዊ ጉባኤ ንኣገልግሎት ዝተመደበ ምእመን ግዴታኡ ክኽብር ግቡእ እዩ። ነዚ ጥሒሱ እንተ ተረኺበ ግና ናይቲ በደሉ ኩነታት ተራእዩ ክብደቱ ተመዚኑ እቲ ኣብ ኣንቀጽ 1 ካብ ፊደል ሀ ክሳብ ፊደል ሐ ተመልኪቱ ዘሎ ንካህን ዝተወሰነ ንምእመንውን ከምኡ በቲ ዚምልከቶ ይብየን።

6. ዝኾነ ይኹን ካህን ወይ ምእመን በደል ከም ዝፈጸመ እኳ እንተ ተረጋገጸ ናይ ክልል ቤተ ክርስቲያን ኣባል ስለ ዝኾነ በቲ ዝፈጸሞ በደል ተጣዒሱ ምእንቲ ኪነጽህን ኪእረመሉን ከምኡውን ካብ ጌጋኡ /ካብ ሓጢኣቱ/ ኪምለስ ብሕጊ ቤተ ክርስቲያን ናብ ንስሓን ሱባኤን ከም ዚኣቱ ምግባር ናይቲ ክልል ሰበኻ ቤተ ክርስቲያን ኣባላት ተግባር ኪኸውን ይግባእ።

ኣንቀጽ 108 ሥልጣን ክፍሊ መንፈሳዊ ሕግንሥነ-ሥርዓትን

1. ብኣመሓዳሪ ቤተ ክርስቲያን ዚምራሕ ናይ ሰበኻ ጉባኤ ክ/ሕግን ሥነ-ሥርዓትን እዚ ዚስዕብ ቲልጣንን ተግባርን ይህልዎ

ሀ. ኣብ ካህናት ወይ ኣብ ምእመናን ወይ ድማ ኣብ ኣገልገልቲ ቤተ ክርስቲያንን ሠራሕተኛታት ቤተ ክርስቲያንን ንዚፍጠር ግርጭታት ብዚምልከት

ለ. ናይ ሰብኣይን ሰበይትን ቃል ኪዳን ክርክር ብዚምልከት

ሐ. ንኣገልጋሊ ቤተ ክርስቲያንን ሠራሕተኛ ቤተ ክርስቲያንን ንዝተወሰነ ጊዜ ካብ ሥራሕ ምእጋድ ካብ ኣባልነት ጠጠው ምባል ወ.ዘ.ተ. ይኸውን

2. ንኡስ ሃገረ ስብከት ክፍሊ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ብዘይካ ካብ ሥራሕ ምውጋድ:ካብ ኣባልነት ምስራዝ ናይ ሰበኻ ጉባኤ ክፍሊ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ዝሃቦ ውሳኔ ብይግባይ ደረጃ ርእዩ ምውሳን ሥልጣን ኣለዎ።

ኣንቀጽ 109 ናይ ሃገረ ስብከት ሕጋዊ ሥልጣንን ተግባርን።

ሀ. ብናይ ሰበኻ ጉባኤ ፍሉይ ጉባኤ ካህናት ተጻርዩ ናይ ሓሳብ ውሳኔ ዝተዋህቦ ንምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ሥልጣነ ክህነትን ንሃይማኖትን ዚምልከት ጉዳይ

ለ. ብኣማሓዳሪ ሰበኻ ጉባኤ ዚምራሕ ክፍሊ ሕግን ሥነ ሥርዓትን ዝተወሰነ ካብ ሥራሕ ምውጋድ ካብ ኣባልነት ምስራዝን ዚምልከት እዩ።

ሐ.. ናይ ሰበኻ ጉባኤ ኣመሓዳሪ ዝፈጸሞ በደል ርኢኻ ምውሳን ይኸውን

ኣንቀጽ 110 ኣዕለዋይ ይግባይ ሰማዒ

ብፓትርያርክ ዚምራሕ ቀዋሚ ሲኖዶስ ወይ ድማ ምልኣተ ጉባኤ ቅዱስ ሲኖዶስ ብመሠረት ኣንቀጽ 30 ፊደል "ሀ" ኣዕለዋይ ይግባይ ሰማዒ እዩ ።

ኣንቀጽ 111 ደረጃ ይግባይ

1. ብኣመሓዳሪ ሰበኻ ጉባኤ ዚምራሕ ናይ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ኮሚቴ ንዝሃቦ ውሳኔ ከሳሲ ወይ ተኸሳሲ ናብ ን/ሃገረ ስብከት ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ይግባይ ናይ ምባል መሰል ስለ ዘለዎ እቲ ይግባይ ሰማዒ ነቲ ናይ ሰበኻ ጉባኤ ክ/ሕግን ሥነ- ሥርዓትን ኮሚቴ ዝሃቦ ውሳኔ እንተ ኣጽዲቕዎ እቲ ጉዳይ ይዕጾ። ይግባይ ሰማዒ ን/ሃገረ ስብከት ነቲ ናይ ሰበኻ ጉባኤ እቲ ክ/ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ዝሃቦ ውሳኔ እንተ ቀይርዎ ግና እቲ ኣብ ሰበኻ ጉባኤ ክ/ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ረቲዑ ዝነበረ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ናብ ሃ/ስብከት ይግባይ ናይ ምባል መሰል ይህልዎ።

ሃ/ስብከት ዝሃቦ ውሳኔ ድማ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

ኣንቀጽ 112 ብጳጳስ ዚምራሕ ናይ ሃገረ ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤ

ብጳጳስ ዚምራሕ ናይ ሃ/ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤ ኣብ ኣንቀጽ 109 ካብ ፊደል ሀ ክሳብ ፊደል ለ ብዝተዋህቦ ሥልጣን መሠረት ንምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ሥልጣነ ክህነትን ንሃይማኖትን ዚምልከት ከምኡውን ብእመሓዳሪ ሰበኻ ጉባኤ ዚምራሕ ብናይ ሕግን ሥነ-ሥርዓትን ዝተወሰነ ካብ ሥራሕ ምእጋድን ካብ ኣባልነት ምስራዝን ዝተረትዐ ዚምልከት ንዝሃቦ ውሳኔ ወገን ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ብፓትርያርክ ናብ ዚምራሕ ቀዋሚ ቅዱስ ሲኖዶስ ናይ ይግባይ ምባል መሰል ይህልዎ።

እዚ ብሀገረ ስብከት ዝተዋህበ ውሳኔ ብቀዋሚ ሲኖዶስ ወይ ብምልእተ ቅዱስ ሲኖዶስ ይውሰን ። ቀዋሚ ሲኖዶስ ወይ ቅዱስ ሲኖዶስ ዝሃቦ ውሳኔ ድማ ናይ መወዳእታ ይኸውን

ኣንቀጽ 113 ናይ ኣፈጻጽማ ሥነ-ሥርዓት

ነዚ ሕጊ እዚ ማለት ካብ ኣንቀጽ 1-126 ደረጃ ብደረጃ ንዝተደንገገ ክይፍጸም ብግልጽን ብሥውርን ዝተቓወመ፥ ዘተዓናቐፈ፥ዘይፈጸመ ወይ ዘየፈጸመ ካህን እንተኾነ ካብ ሥልጣነ ክህነቱ ይስዓር፥ምእመን እንተኾነ ድማ ካብ ኣባልነቱ ይስረዝ ሠራሕተኛ እንተ ድኣ ኮይኑ ኸኣ ካብ ሥራሕ ይውገድ።

ምዕራፍ ዓሠርተው 11

ዝተፈላለዩ ኣርእስቲ

ኣንቀጽ 114 ሓድሽ ቢሕንጽ ቤተ ክርስቲያን

1.ሓድሽ ምሕናፅ ቤተ ክርስቲያን ብናይቲ ሃገረ ስብከት ጳጳስ ይፍቀድ

2. ቤተ ክርስቲያን እምነ መሠረት ኪንበረሉ ከሎ፡ ኮነ ምስ ተሓንጸ ብኤጴስቆጶስ ወይ ከኣ ንሱ ብዚወከሎ ቆሞስ ጥራይ ይባረኽ።

3. ኣብ ዝኾነ ቤተ ክርስቲያን ዚኣቱ ጽላት ስም እግዚኣብሔር ዝተጻሕፎ ኮይኑ፥ቀጺሉ ስም እቲ ዝተሰየመሉ መልኣኽ፥ ሰማዕት፥ወይ ጻድቕ ይጽሓፎ። ስም ሰብ ክይጽሓፎ ግና ክልኩል እዩ። እንተኾነ ግና ዘሕዝበ ክርስቲያን ዓዲ እገለ ተባሂሉ ብዝባኑ ኣብ እግሪ ጽላት ይጽሓፉ።

<u>ኣንቀጽ 115 ልብሰ ሙሉደ-ክህነት</u>

መራሕትን ኣገልገልትን ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ብቅዱስ ሲኖዶስ ዚውሰን ፍሉይ ናይ መንፈሳዊ ኣገልግሎት ልብሰ ተኸህኖን ናይ ዘወትር ክዳንን ይህልዎም።

<u>ኣንቀጽ 116 ምምሕዳር ሠራሕተኛታት ቤተ ክህነት:-</u>

ብዛዕባ ሓፈሻዊ ምምሕዳር ሠራሕተኛታት ቤተ ክህነት መሰልን ግዴታን: ብዚምልከት ኣብ ዚመጽእ ናይ ፓትርያርክ ምምሕዳር ሥራሕ ቅዱስ ሲኖዶስ ብዘውፅእ መምርሒ ይውሰን።

<u>ኣንቀጽ 117 መሰልን ግዴታን ጥሮታ:-</u>

ዝኾነ ይኹን ብደሞዝ ተቖጺሩ ዚሠርሕ ኣገልጋሊ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሕጊ ጥሮታ ብዚእዝዞ መሠረት ዚግባእ ናይ ጥሮታ ውዕሊት እንተማሊኡ ናይ ጥሮታ መሰል ይህልዎ።

<u>ኣንቀጽ 118 ቅርሳ ቅርሲ ቤተ ክርስቲያን</u>

ኩሉ ቅርሳ ቅርሲ ቤተ ክርስቲያን:ሃብቲ ቤተ ክርስቲያን ይኸውን። ቤተ ክርስቲያን ብእተውፅኦ ሕጊ ድማ ይዕቀብ።

<u>ኣንቀጽ 119 ኣቆጻጽራ ዘመን ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ</u>

ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ብሓሳብ ዲሜጥሮስ ዝተቐመረ ኣቆጻጽራ ዘመን/ካላንደር/ ትኽተል

<u>ኣንቀጽ 120 ፌደላትን ኣኃዛትን:-</u>

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሥነ-ጽሑፍ ዓቂባ ዝጸንሐትን፥እትነብርን ብምኻና:ዝጸንሑ ፌደላትን ኣኃዛትን ከየጉደለት ዓቂባ ትነብር።

<u>ኣንቀጽ 121 ዝምድና ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ ምስ ምብራቓውያን ኦሬንታልን ምስ ካልኦት ኣብያተ ክርስቲያንን ይኸውን:-</u>

ሀ. ምስ ኦሬንታል ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ኣብያተ ክርስቲያን ማለት:ምስ ግብጺ:ሶርያ ኣርመን ኢትዮጵያ ሕንዲ /ማላባር /ብነገረ መለኮትን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ርክብ ስለ ዘሎና ኣብ መንበሮም ንቕድስ ኣብ መንበርና ይቕድሱ: ናይ ቍርባን ሓድነትውን ኣሎና። ብናይ ክህነት ቀኖናውን ሓደ ኢና።

ለ. ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን:ነገረ መለኮትን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ብዘይምልከት ምስ ናይ ዓለም ኣብያተ ክርስቲያን ናይ ክርስትና ሕውነት ኣለዋ።

<u>ኣንቀጽ 122 ሰብኣዊ መሰላት ብዚምልከት ዝምድና:</u>

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሰብኣዊ መሰላት ብዚም ልከት ምስተን ብመንግሥቲ ኤርትራ ተፈላጥነት ዘለወን፥ኣብ ውሽጥን ወፃእን ዘለዋ ካልኦት እምነታት፥ማለት ምስ ኦርቶዶክስ: ካቶሊክን ፕሮተስታንትን ከምኡውን ናይ ግብረ-ሠናይ ትካላትን ምትሕብባር ትገብር።

<u>ኣንቀጽ 123 ኣርማ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኤርትራ:-</u>

ናይ ኤርትራ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኣርማ፥መስቀል፥ጥንታዊ ቤተ ክርስቲያን:መጽሓፍ ቅዱስን ዝሓዘ ኮይኑ፥ ነዚን ሠለስተ ትሕዝቶታት

እተጠቓልል ጥቕሲ ከአ፥ ቃል ሥጋ ኮነ እትብል ትኸውን። እዚ ከአ ብሲኖዶስ ይውሰን።

<u>ኣንቀጽ 124 ካብ ኦርቶዶክሳውያን ዝሕተት ክፍሊት:-</u>

ኣብ ኩሉ ዓለም ክርስቲያን ክልተ ካብ ሚእቲ (2%) ክም ዚኸፍሉ ናይ ዓለም ክርስቲያን ዜረጋግጾ ሓቂ እዩ። ምእንት እዚ

ሀ. ኩሉ ናይ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ኣማኒ ካብ 10 /ዓሠርተ/ ሓደ ማለት ዕሽር ኪኸፍል ትእዛዝ ኣምላኽ እዩ።

ለ. ዕሽር ንዘኸፈለ ብዘይካ ኣብ ኣንቀጽ 26 ታራ ቁ ጽሪ አርባዕተ ዝተጠቕሰ እንተ ዘይኮይኑ ካልእ ተወሳኺ ኪኸፍል ኣይግደድን እዩ።

<u>ኣንቀጽ 125</u>

ቅድሚ ሕጂ ኪሥርሓሉ ዝጸንሐ ሕጊ ቃለ ዓዋዲ በዚ ሕጊ እዚ ተተኪኡ አሎ

<u>ኣንቀጽ 126: ምምሕያሽ ናይዚ ሕጊ/ቅዋም/ እዚ</u>

እዚ ሕጊ እዚ ኣድላዪ ኮይኑ እንተ ተረኺበ ብናይ ቅዱስ ሲኖዶስ ፍቓድን ትእዛዝን ኪመሓየሽ ይኽእል።

ተፈጸመ በሰላመ እግዚአብሔር